

**Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om avträdelsestöd för lantbruksföretagare samt till vissa andra lagar som har samband med den**

**PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL**

I propositionen föreslås att en lag om avträdelsestöd för lantbruksföretagare stiftas för att förbättra lantbrukets struktur. Genom den föreslagna lagen förverkligas det förtidspensionssystem för lantbruket som avses i europeiska unionens (EU) stadganden. Det centrala målet för avträdelsestödet är att sänka medelåldern bland lantbruksföretagarna och förbättra gårdsbruksenheternas livskraftighet genom att göra enheterna större.

Med stöd av den föreslagna lagen beviljas avträdelsestöd lantbruksföretagare som varaktigt avstår från att bedriva lantbruk kommersiellt genom att överlåta eller arrendera åkrarna till en yngre odlare. Om förvärvaren inte har en gårdsbruksenhet från förut, till vilken åkern fogas som tillskottsmark, skall han förbinda sig att utvidga gårdsbruksenheten senare. Endast i undantagsfall kan en överlåtelse ske utan skyldighet att utvidga enheten. Om en person som är lämplig att fortsätta odlandet inte står att finna, kan avträdelsestöd erhållas genom att ta åkern ur lantbruksproduktionen.

Genom avträdelsestödet tryggas utkomsten för en person som avstår från lantbruket före ålderspensionsåldern. Lantbruksföretagare i åldern 55—64 år är berättigade till avträdelsestöd. Avträdelsestödet är till sitt belopp lika

stort som det sammanlagda beloppet av full invalidpension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare och folkpensionslagen. Avträdelsestöd betalas tills avträdaren uppnår ålderspensionsåldern.

De kostnader som avträdelsestödssystemet orsakar betalas av statens medel. EU deltar i finansieringen av avträdelsestödet. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt svarar tillsammans med landsbygdsnäringsmyndigheterna för verkställigheten av avträdelsestödet.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för år 1995 och avses bli behandlad i samband med den. Eftersom verkställigheten av gemenskapens förtidspensionssystem för lantbruket här i Finland är beroende av om vårt land blir medlem i EU eller inte, stadgas genom förordning när lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare jämte därtill anknutna lagändringar träder i kraft. Om Finland blir medlem i EU är avsikten den att lagen träder i kraft från det medlemskapet börjar. Lagen tillämpas, om avträdelsen sker efter lagens ikraftträdande men före år 2000. De nuvarande avträdelsesystemen för lantbruksföretagare som är i kraft till utgången av 1995 skulle inte fortsätta efter det.

**ALLMÄN MOTIVERING**

**1. Nuläget**

**1.1. Lagstiftning och praxis**

Utöver de allmänna förtidspensionssyste-

men, som gäller alla medborgare, har lantbruksföretagarna dessutom möjlighet att före ålderspensionsåldern avstå från att bedriva lantbruk med stöd av avträdelsesystemen för lantbruket. Till avträdelsesystemen hör genera-

tionsväxlingspensionen och avträdelseersättningen som sköts av lantbruksföretagarnas pensionsanstalt tillsammans med landsbygdsnäringsmyndigheterna.

Bestämmelserna om avträdelssystemen för lantbruksföretagare ingår i lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/90) och i lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/92). Generationsväxlingspensionssystemet har varit i kraft sedan 1974. Lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare trädde i kraft från början av 1993. Lagen stiftades för att ersätta avträdelsepensionssystemet som hade varit i kraft sedan 1974. De gällande bestämmelserna är tidsbundna och i kraft till utgången av 1995.

Målen för avträdelssystemen för lantbruket är i första hand lantbrukspolitiska. Genom generationsväxlingspensionen förbättras lantbruksföretagarnas åldersstruktur och främjas utvecklingen av lantbrukets struktur i och med att generationsväxlingarna styrs till fortbeståndsdugliga gårdsbruksenheter. Med hjälp av pensionen strävar man också efter att minska de kostnader som generationsväxlingen för med sig för förvärvaren. Det centrala målet för avträdelseersättningssystemet är att minska överproduktionen i lantbruket. Samtidigt förbättras lantbrukets struktur, eftersom de lägenheter som avstår från att odla vanligen är mindre än i genomsnitt. Genom avträdelsepensionen eftersträvades en förbättring av lantbrukets struktur också genom att främja överlåtelser av tillskottsmark och beskogningar.

### Generationsväxlingspensionen

Rätt till generationsväxlingspension har en lantbruksföretagare i åldern 55—64 år som under fem år omedelbart före överlåtelsen av gårdsbruksenheten har bedrivit lantbruk på minst en fjärdedel av gårdsbruksenhets åkerareal. Den som fyllt 50 år har rätt till s.k. vilande pension. Yngre make, efterlevande make, make till pensionstagare eller yngre delägare i sammanslutning kan få vilande pensionsrätt. Också i dylika fall börjar pensionen betalas först då personen i fråga fyllt 55 år. Överlåtaren måste ha bott på gårdsbruksenheten, hans inkomst av annat än gårdsbruk eller hans förmögenhet efter överlåtelsen av gårdsbruksenheten får inte överstiga det maximibelopp som stadgas i lagen och han får inte heller

åtnjuta annan pension. Efter det generationsväxlingen skett måste överlåtaren varaktigt upphöra att bedriva lantbruk, yrkesmässigt fiske och renskötsel.

Generationsväxlingspensionen är avsedd enbart för fortbeståndsdugliga lägenheter som uppfyller likviditetsvillkoren. Lägenheten får inte ha splittrats. Ett villkor för pension är att gårdsbrukshelheten jämte ägande- och besittningsrätt överläts till övertagaren till ett skäligt pris.

Övertagaren skall med beaktande av ålder, hälsa, yrkesskicklighet och biinkomster vara lämplig att bedriva lantbruk. I lagen stadgas en gräns för hur stor andel av lägenheten övertagaren maximalt får äga samt hur stor andel överlåtaren minst måste äga före generationsväxlingen. Övertagaren måste ge en förbindelse om att fortsätta gårdsbruket under minst fem år. Förbindelsen förpliktar honom att odla lägenheten och bo på den eller i dess närhet.

Generationsväxlingspensionen består av ett grundbelopp och en kompletteringsdel. Utgångspunkten är att grundbeloppet skall motsvara full invalidpension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. Kompletteringsdelen bestäms i huvudsak på samma sätt som folkpensionen. Generationsväxlingspensionen betalas tills överlåtaren fyller 65 år. Betalningen av pensionen avbryts om pensionstagarens förvärvsinkomster går över det stadgade gränsbeloppet.

### Avträdelseersättningen

Rätt till avträdelseersättning har en lantbruksföretagare i åldern 55—64 år som varaktigt avstår från lantbruk och förbinder sig att hålla sin gårdsbruksenhets åkrar obrukade i sin ägo under minst sex år. Villkoren för vilande rätt är desamma som i generationsväxlingspensionen. Även för övrigt har villkoren för avträdelseersättning, t.ex. vad beträffar maximibeloppet för tillåtna biinkomster och pensioner som är ett hinder för avträdelseersättning, stadgats i överensstämmelse med motsvarande villkor i generationsväxlingspensionssystemet till den del systemens från varandra avvikande målsättningar inte förutsätter annat.

Avträdaren måste ha odlat minst tre hektar åker, för åkermarkens proportionella andel av hela jordbruksjorden finns stadgat en minimiandel och åkermark får inte ha överlåtit

under de tre senaste åren. De flesta produktionsminskningsavtalen är ett hinder för rätten till avträdelseersättning. Dessutom förutsätts att avträdelseersättningslägenheten har haft försäljningsinkomst av lantbruk till ett i lagen stadgat minimibelopp.

Avträdelseersättningen består av ett grundbelopp och ett avträdelsetillägg. Grundbeloppet bestäms på samma sätt som generationsväxlingspensionens grundbelopp. Avträdelsetilläggets storlek är beroende av antalet åkerhektar och husdjur som tas ur lantbruksproduktionen. Avträdelseersättningen kan vara högst lika stor som en generationsväxlingspension. Avträdelseersättningen betalas vanligen tills avträdaren fyller 65 år. I vissa fall kan betalningen av avträdelsetillägget fortsätta till halverat belopp, sammanlagt högst under sex år. De förvärvsinkomster som avträdaren har under den tid han får ersättning inverkar inte på betalningen av avträdelseersättningen.

### Hur har avträdelssystemen utnyttjats

Med stöd av generationsväxlingspensionssystemet har 27 155 lägenheter under den tid systemet varit i kraft, under åren 1974—93, övergått till en yngre övertagare. Totalt har 40 550 odlare börjat få generationsväxlingspension. Under år 1993 var överlåtarnas medelålder 57,6 år. De generationsväxlingspensioner som började sagda år var i genomsnitt 3 243 mk/mån. Vid utgången av 1993 betalades generationsväxlingspension till 13 816 pensionstagare.

Under 1993, dvs det år avträdelseersättningssystemet togs i bruk, kom sammanlagt 78 gårdar att omfattas av systemet och ersättning beviljades 106 odlare. Avträdarnas medelålder var 55,5 år. Den genomsnittliga avträdelseersättningen var 2 618 mk/mån.

Med stöd av avträdelsepensionen, som föregick avträdelseersättningen, togs under åren 1974—92 sammanlagt cirka 152 000 hektar ur produktionen på grund av förbindelse om att inte odla åker eller beskogningsförbindelse. Under samma tid övergick cirka 49 000 hektar som tillskottsmark till annan lägenhet. Vid utgången av 1993 fick 33 800 pensionstagare avträdelsepension. En full avträdelsepension var i medeltal 2 050 mk/mån och en minskad pension, som betalas till folkpensionstagare, 990 mk/mån.

Under den tid avträdelssystemen varit i

kraft har gårdsbruksenheternas medelstorlek ökat från 10,7 hektar åker till 18,3 hektar. Medelåldern bland de lantbruksföretagare som bedriver lantbruk har samtidigt sjunkit från 53 till 51 år. Avträdelssystemen har för sin del bidragit till denna utveckling av lantbrukets struktur.

1993 var statens utgifter för avträdelssystemen 500 miljoner mark för generationsväxlingspensionerna, 501 miljoner mark för avträdelsepensionerna och 0,83 miljoner mark för avträdelseersättningarna. De nuvarande systemen är i kraft så att de gäller avträdelser som sker före år 1996. Eftersom de beviljade pensionerna och ersättningarna fortsätter tills överlåtaren/avträdaren fyller 65 år (generationsväxlingspensionen och avträdelseersättningen) eller så länge som avträdaren lever (avträdelsepensionen) orsakar de kostnader, som minskar stegvis, för staten ännu långt in på 2000-talet.

### 1.2. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen utomlands

#### Bestämmelserna i EU

Europeiska gemenskapernas råd har den 30 juni 1992 utfärdat en förordning (EEG) nr 2079/92 om gemenskapens system som berör förtidspension för lantbruket. Genom denna förordning upphävdes den tidigare förordningen om systemet för främjande av avstående från odling (EEG) nr 1096/88. Förtidspensionssystemet för lantbruket är en del av de strukturella stödåtgärder som ingår i totalreformen av EU:s lantbrukspolitik (den s.k. CAP-reformen). Till dessa stödåtgärder hör också beskogningspremiesystemet och miljöstödet. I förordningen om EU:s förtidspension behandlas de mål och villkor som de nationella, för lantbruksidkare avsedda förtidspensionssystemen måste uppfylla för att verkställigheten av dem delvis skall kunna finansieras med EU:s gemensamma medel. Medlemsländerna kan fritt välja om de vill ta i bruk systemet eller inte.

Det nationella förtidspensionssystemet skall samtidigt sträva efter att såväl trygga utkomsten för de äldre personer, som upphör med lantbruket, som att främja att de ersätts med andra odlare som bättre kan utveckla de kvarblivande gårdsbruksenheternas livsduglig-

het. Det primära målet är att jordbruksjorden hålls kvar för odlingsbruk, men enligt förordningen kan jordbruksjord också överföras att användas för andra ändamål, om det inte är ändamålsenligt att den hålls kvar för odlingsbruk.

Det förtidspensionssystem som skall stödas kan, utgående från lokala och aktuella strukturproblem i lantbruket, omfatta olika åtgärder inom olika områden och under olika tider. En helhetsbetonad ekonomisk och social utveckling borde dock alltid eftersträvas i varje område. Miljövårdssynpunkterna har fått hög prioritet i förordningen.

Odlare som fyllt 55 år och som bedrivit lantbruk på heltid under de tio föregående åren och som helt upphör med kommersiell lantbruksproduktion kan omfattas av förtidspensionssystemet för lantbruket. De som uppnått ålderspensionsåldern kan inte längre komma med i systemet. Under den tid avträdaren får pension får han fortsätta att odla högst tio procent av åkerarealen, dock högst en hektar. Avträdarna har rätt att hålla kvar en bostad jämte tomt för familjens bruk.

Vid sidan av egentliga odlare kan åtgärderna i förtidspensionssystemen också gälla till åren komna familjemedlemmar som hjälpt till i lantbruket samt avlönade arbetstagare som går miste om sin arbetsplats på grund av den egentliga odlarens förtidspensionering. Det finns särskilda stadganden i förordningen som gäller endast dessa persongrupper.

Förvärvaren skall ha tillräcklig yrkeskompetens att bedriva lantbruk och han skall börja odla gårdsbruksenheten på heltid under minst fem år. Livsdugligheten för den gårdsbruksenheten som övergått från avträdaren måste dessutom förbättras med beaktande av i synnerhet övertagarens yrkesskicklighet, lägenhetens areal samt mängden arbete och inkomster inom ifrågavarande område och med berörda produktionsinriktning. Medlemsstaterna skall fastställa dessa villkor och en tidsgräns fram till vilken förvärvaren måste uppfylla de krav som ställs på honom.

Till en odlare som upphör med lantbruksproduktionen kan för avträdelsen betalas en engångsersättning, en årlig ersättning som inte grundar sig på arealen, en årlig ersättning som baserar sig på antalet hektar eller ett separat tillägg till den nationella pensionen, om den trygghet den ger eljest inte är tillräcklig för att man skall upphöra med lantbruket. De olika

ersättningsformerna kan därtill kombineras och den ersättning som skall betalas kan årligen stegvis bli mindre.

Det totalbelopp, som EU delvis kan finansiera, beräknas per lägenhet. Den ersättning som skall betalas per lägenhet kan årligen vara högst 4 000 ECU/år utökat med 250 ECU för varje överlåtten åkerhektar, sammanlagt dock högst 10 000 ECU/år (s.k. grön ECU, vars genomsnittliga kurs var 7,618 FIM 1.8.1994). I engångsersättningen kan ersättningen per lägenhet vara högst 12 000 ECU ökat med 750 ECU per överlåtten åkerhektar, sammanlagt dock högst 30 000 ECU. Dessa belopp anses ingå i förenämnda totalbelopp som skall finansieras gemensamt. Enligt förordningen är EU:s delfinansieringsandel 50 eller 75 % av de kostnader som ingår i dessa maximibelopp. Den återstående delen finansieras med nationella medel liksom även de ersättningar som överstiger förenämnda maximibelopp. Gemenskapens finansieringsandel betalas av medel från europeiska lantbrukets styrnings- och stödfonds stödavdelning.

I förordningen betonas att de förtidspensionssystem som riktar sig till lantbruksidkarna skall vara tillräckligt lockande i jämförelse med de system som redan är i kraft i regionen. Dessutom borde övergången från förtidspensionssystemet till det egentliga pensionssystemet vara så flexibel som möjligt. Förordningen hindrar inte medlemsstaterna från att tillämpa tilläggsstödsystem, där villkoren för stöd skiljer sig från villkoren i förordningen eller där stödbeloppen går över förenämnda nivå. Ett villkor är dock att dessa system harmonierar med de allmänna konkurrensbestämmelserna i artiklarna 92—94 i Romfördraget.

Enligt förordningen borde man i de nationella förtidspensionssystemen därtill fästa speciell uppmärksamhet vid att överlåtandet av jord från en odlare till en annan kan ske behändigt. Av den orsaken borde i förtidspensionssystemet också ingå tjänster som eftersträvar främjande av gårdsköp, utvidgning av lägenheternas storlek och överföring av mark att användas för andra ändamål än lantbruk. Tjänsterna kunde till exempel omfatta förteckningar över utbud och efterfrågan på lägenheter eller jordområden, utredningar över de lägenheter som är till salu samt uppgörande av nödvändiga handlingar. Till en dylik serviceorganisations uppgifter kunde därtill höra in-

lösen av mark som frigörs från odlarna och överlåtande av den till lämpliga förvärvare i ett senare skede.

#### Stadgandena i vissa av EU:s medlemsländer

Före rådets förordning (EEG) nr 2079/92 fanns det ett gällande förtidspensionssystem bara i en av gemenskapens medlemsstater, dvs i Tyskland. Efter det den nya förordningen trädde i kraft har flera medlemsstater börjat bereda ett ibrukttagande av ett nationellt system som överensstämmer med målen i förordningen. Kommissionen har godkänt de program som gäller förtidspensionssystemen för lantbruket i Frankrike, Belgien och Irland. De beskrivs i huvuddrag här nedan.

#### Frankrike

Avträdesystemet i Frankrike är i kraft från 1992 till utgången av 1994. Avträdaren skall vara en jordbrukare som fyllt 55 men inte 60 år och som under de senaste 15 åren bedrivit lantbruk på heltid. Arbetstagare får ingen ersättning. Avträdaren måste överlåta jordbruksjorden och i regel även produktionsbyggnaderna till förvärvaren. Förvärvaren skall antingen vara en heltidsjordbrukare som inte fyllt 55 år eller en ung odlare som inleder sin verksamhet. Marken kan också överlåtas till en utvecklingssammanslutning för landsbygden för andra ändamål än lantbruksproduktion. Om områdena inte kan överlåtas till en förvärvare som uppfyller villkoren, skall de beskogas eller användas för annat ändamål än lantbruksproduktion med iakttagande av skötsel-skyldigheten.

Ersättningen betalas per lägenhet. Ersättningsens grundbelopp är 4 450 ECU per år, vartill betalas en ersättning på 65 ECU per hektar per år för 10—50 hektar. Ersättningen kan vara högst 7 000 ECU per år.

#### Belgien

Avträdesystemet för de belgiska lantbruksföretagarna gäller avträdelser som sker under åren 1994—98. Stöd betalas till en odlare som fyllt 60 men inte 65 år och som under de senaste tio åren bedrivit lantbruk på heltid på

marker som han äger eller har arrenderat. Likaså förutsätts att han varaktigt upphör att bedriva kommersiell lantbruksproduktion. Arbetstagare får ingen ersättning. Det område som överlåts måste vara 5—24 hektar. År arealen större, ökar den överskjutande delen inte längre tilläggsdelen. Jordbruksjorden måste överlåtas till en förvärvare som uppfyller kompetenskraven. Förvärvaren förbinder sig att bli odlare på heltid under fem år. Förvärvaren skall utvidga sitt företags jordbruksjord märkbart i förhållande till dess tidigare storlek och därtill skall han under de fem följande åren komma upp till en minimiinkomstnivå som bestäms regionalt. Om dylika förvärvare inte finns kan områdena också överlåtas för andra ändamål än lantbruksproduktion.

Ersättningen består av en grunddel, som till sitt belopp motsvarar den allmänna företagar-pensionen, samt en tilläggsdel som är 2 000 ECU plus 125 ECU per överlåten hektar. Tilläggsdelen får inte vara större än 5 000 ECU eller grunddelen. Grunddelen jämte tilläggsdelen får tillsammans vara högst 10 000 ECU per lägenhet. Utöver denna ersättning betalas från 65-årsdagen till 75-årsdagen ett tillägg som fastställs utgående från åldern och som är en kompensation för att grunddelen blir låg på grund av förtidspensioneringen.

#### Irland

Det irländska avträdesystemet trädde i kraft 1994. Ersättning betalas till en jordbrukare som avstått från lantbruksproduktionen, har fyllt 55 men inte 66 år och har bedrivit lantbruk 10 år på marker som han ägt eller arrenderat. Mottagaren av ersättningen måste varaktigt avstå från att bedriva jordbruk kommersiellt. En arbetstagare som fyllt 55 men inte 65 år och som förlorar sin arbetsplats på grund av avträdelsen kan också få ersättning. Det område som överlåts skall vara minst fem hektar och det skall överlåtas till en förvärvare som är under 50 år, har agrikulturell erfarenhet eller utbildning och börjar bedriva lantbruk på heltid. Förvärvaren måste förbinda sig att odla under minst fem år och likaså att utvidga sin odlingsareal. Om ingen lämplig odlarförvärvare står att finna, kan odlingsmarkerna också överlåtas för andra ändamål än lantbruk. Om en överlåtelse inte är möjlig, kan mottagaren av ersättningen hålla områdena i sin besittning i

annan användning än för lantbruk, eller beskoga dem.

Ersättningen betalas per lägenhet och består av ett grundbelopp på 4 000 ECU per år som är oberoende av lägenhetens storlek samt ett hektarbaserat tillägg, 250 ECU/hektar/år, totalt högst 10 000 ECU per år. Ersättningen betalas högst 10 år, men dock inte längre än till avträdarens 70-årsdag. Den ersättning som betalas till arbetstagare är 2 500 ECU per år, högst till två arbetstagare från samma lägenhet, och den betalas tills mottagaren fyller 65 år.

## **2. Propositionens mål och viktigaste förslag**

### **2.1. Mål och medel för att uppnå dem**

Ett centralt mål för att trygga lantbrukets livskraftighet är att förbättra lantbrukets struktur. Lantbrukets struktur kan förbättras genom att öka lägenheternas storlek och uppmuntra äldre odlare att överlåta gårdsbruket till yngre, yrkesskickliga odlare som har bättre förutsättningar att utveckla lägenhetens livskraftighet. Med beaktande av överproduktionen i lantbruket är det å andra sidan ändamålsenligt att det också går att avstå från lantbruksproduktionen genom att ta åkrarna ur lantbruksproduktionen i sådana fall där en lämplig odlarförvärvare inte står att finna.

De nuvarande generationsväxlingspensions- och avträdelseersättningssystemen för lantbruket är tidsbundna och i kraft till utgången av 1995. De motsvarar inte till alla delar rådets förordning (EEG) nr 2079/92 — överlåtelser som tillskottsmark ger t.ex. inte rätt till avträdelseförmån. I de nuvarande systemen är det inte heller möjligt att överlåta lägenheten genom utarrendering. För att förverkliga förenämnda strukturpolitiska mål för lantbruket borde avträdelsesystemen för lantbruket därför vidareutvecklas med beaktande av EU:s bestämmelser om förtidspensionssystemet för lantbruket.

Därför föreslås att ett avträdelsestödssystem för lantbruksföretagare stiftas. Systemet vore i kraft en viss tid. Avträdelsestödssystemets ikraftträdande är bundet vid Finlands eventuella medlemsskap i EU. Avsikten är att om ett medlemsskap blir verklighet 1995 träder avträdelsestödssystemet också samtidigt i kraft. Det

gäller avträdelser som skett efter lagens ikraftträdande. Det nya avträdelsestödssystemet gäller avträdelser som sker före år 2000. Den tid det nya avträdelsestödssystemet är i kraft motsvarar den övergångsperiod under vilken lantbruket i Finland skall anpassas till EU:s gemensamma lantbrukspolitik.

Utgångspunkten i EU:s förtidspensionssystem för lantbruket är att systemet verkställs i medlemsstaterna på basis av fleråriga program. Medlemsstaterna skall överlämna programplanerna, liksom även ikraftvarande och planerade nationella regleringar, till kommissionen för kännedom. Kommissionen beslutar om godkännande av programmen. Lagförslaget har utformats utgående från Finlands programutkast och de preliminära ställningstaganden som erhållits av kommissionen. Kommissionen beslutar om godkännande av programmet för de medlemssökande ländernas vidkommande efter det ett medlemsskap blivit verklighet.

### **2.2. De viktigaste förslagen**

Villkor som gäller avträdaren

I propositionen föreslås att en lantbruksföretagare i åldern 55—64 år som varaktigt avstår från lantbruket har rätt till avträdelsestöd. Med avträdare avses ägaren till en gårdsbruksenhet eller en del därav, ägarens äkta make och efterlevande make. En lantbruksföretagare som odlat en gårdsbruksenhet med stöd av ett långvarigt arrendeavtal är också berättigad till avträdelsestöd, om han överför arrendekontraktet på en person som uppfyller de villkor som ställs på en förvärvare.

En finländsk gårdsbruksenhet är vanligtvis ett familjeföretag där båda makarna arbetar. Vardera maken har av tradition betraktats som en självständig företagare som har personlig rätt till sociala förmåner. Enligt den föreslagna lagen är rätten till avträdelsestöd därför personlig på samma sätt som i de nuvarande avträdelsesystemen. För vardera makens del prövas skilt om han/hon uppfyller villkoren för stöd och avträdelsestödet belopp skall likaså beräknas separat. Endast på detta sätt kan man trygga de mål som ställs i EU:s förtidspensionsförordning för lantbruket: systemet skall vara tillräckligt lockande jämfört med existerande system och en övergång från förtidspension till ålderspension borde kunna ske smidigt. En



övergång till ett pensionssystem som gäller lägenheten skulle i praktiken innebära en försvagning av den ena makens — vanligtvis den som inte är ägare till gården — pensionsskydd jämfört med den nuvarande situationen, fastän vartdera ersättningssystemet totalt sett leder till samma slutresultat.

Avgörande i EU:s förtidspensionssystem för lantbruket är om den egentliga företagaren uppfyller åldersvillkoret eller inte. Det föreslagna avträdelsestödssystemet förutsätter också att, om äkta makar bedriver lantbruk, den äldre maken har fyllt minst 55 år när avträdelsen sker. Den yngre maken kan då avstå från lantbruket redan som 50-åring. Stödet börjar likväl betalas till honom/henne först vid fyllda 55 år. Syftet med denna s.k. vilande rätt är att avståendet från lantbruket inte i onödan måste uppskjutas i sådana fall, där den yngre maken är under 55 år.

Endast sådan avträdare, som bedrivit lantbruk på heltid under de 10 senaste åren och inte från tidigare får pension, kan få avträdelsestöd. När avträdelsen skett måste avträdaren varaktigt avstå från att bedriva lantbruk kommersiellt och skogsbruk för egen räkning.

Det föreslås inte att rätten till avträdelsestöd utsträcks till arbetstagare i lantbruket eller assisterande familjemedlemmar, eftersom de stadigvarande lantbruksarbetarnas andel av arbetskraften på de finländska familjejordbruken är ytterst blygsam.

#### Villkor som gäller gårdsbruksenheten

Ingen minimistorlek föreslås för den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen, eftersom det för förbättrande av lantbrukets struktur är ändamålsenligt att också de minsta gårdarna omfattas av avträdelsestödssystemet. Att en minimistorleksbegränsning saknas uppvägs av villkoret att avträdaren måste ha bedrivit lantbruk på heltid fram till avträdelsen.

Om en väsentlig del av åkerarealen på den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen i strid med de mål som uppställs i lagen har överlåtits under de tre sista åren före avträdelsen, föreligger ingen rätt till avträdelsestöd. En överlåtelse av obetydliga områden, t.ex. tomter, är inget hinder för beviljande av avträdelsestöd. Syftet med stadgandet är att hindra en situation där en väsentlig del av åkrarna överläts i

strid med de mål som stadgas i avträdelsestödssystemet och efter det söks avträdelsestöd på grundval av överlåtelsen av den resterande åkerarealen. Också i dylika fall bestäms avträdelsestödet utgående från den arbetsinkomst enligt lagen om pension för lantbruksföretagare som intjänats för hela åkerarealen. Överlåtelser som berott på tvingande ekonomiska svårigheter är dock inget hinder för avträdelsestöd liksom inte heller överlåtelser som hör till en s.k. stegvis generationsväxling.

Lägenheter som ingått avtal om att upphöra med lantbruksproduktionen blir i praktiken utanför avträdelsestödssystemet, eftersom villkoret om att bedriva lantbruk på heltid inte kan uppfyllas på dessa lägenheter. Däremot är det ingenting som hindrar att lägenheten har ett gällande produktionsminskningsavtal, med hjälp av vilket gårdens produktionsinriktning har ändrats.

#### Överlåtande av åkern för lantbruksändamål

Avträdelsen kan ske genom att överlåta gårdsbruksenhetens hela åkermark och produktionsbyggnaderna för bedrivande av lantbruk till en odlare som är under 45 år och inte äger gårdsbruksenhet från förut. Genom den övre åldersgräns som uppställts för förvärvaren strävar man efter att till lantbruket få unga odlare som effektivt kan utveckla gårdsbruksenhetens livskraftighet. Åldersgränsen är dock högre än åldersgränsen för startstöd till unga odlare i rådets förordning (EEG) nr 2328/91. Åldersgränsen är där 40 år. I avträdelsestödssystemet är avsikten den att en person som är verksam i annat yrke också kan gå över till att bedriva lantbruk, om han uppfyller de krav på yrkesskicklighet som ställs på en idkare av lantbruk.

Överlåtelsekravet gäller endast gårdens åkermark och produktionsbyggnader. Någon skyldighet att överföra gårdens skogsmark på förvärvaren finns inte. Däremot förutsätts att avträdaren efter avträdelsen inte längre bedriver skogsbruk för egen eller gemensam räkning genom att själv delta i arbetet. EU:s förtidspensionsförordning för lantbruket gäller endast idkare av lantbruk som upphör med lantbruksproduktionen. Eftersom en finländsk gårdsbruksenhets livskraftighet likväl ofta är beroende av den helhet som åker- och skogs-

marken bildar, är det vanligen ändamålsenligt att också överlåta skogsmarken till den som fortsätter med lantbruket.

En förvärvare som fortsätter med lantbruket skall förbinda sig att bedriva lantbruk på heltid under minst fem år. Han skall också förbinda sig att under den tid avträdelsestödet betalas, dock under minst fem år, odla den lägenhet som är föremål för avträdelsen i harmoni med miljövårdsmässiga synpunkter, d.v.s i enlighet med de mål som ställs i miljöstödsystemet. För att hålla landsbygden bebodd skall han också förbinda sig att bo på lägenheten eller i dess närhet.

Förutom genom försäljning, donation eller avvitrting kan avträdelsen också ske genom långvarigt arrendekontrakt. Arrendeaftet skall omspänna minst 10 år om åkerns ägare är avträdare. Om en arrendetagare är avträdare, är utgångspunkten den att man förutsätter att arrendet fortgår tills avträdaren fyller 65 år, d.v.s under den tid avträdelsestöd betalas. På grund av de tvingande stadgandena i jordlegolagen (258/66) kan arrendet upphöra redan tidigare. Det förutsätts likväl alltid att arrendetiden är minst fem år efter avträdelsen. Med hjälp av arrendemöjligheten blir den kapitalinsats som förvärvaren behöver för lantbruket mindre.

Förvärvaren skall förbinda sig att utvidga lägenheten på det sätt som stadgas närmare i förordningen. Avsikten är att genom förordning utfärda minimikrav för utvidgningen samt den bakre gräns fram till vilken utvidgningen skall ske. Eftersom det inte i alla fall är möjligt att utvidga lägenheten, kan avträdelsen på en fortbeståndsduglig lägenhet sekundärt ske utan utvidgningsskyldighet. Eftersom förordningen (EEG) nr 2079/92 alltid förutsätter att lägenheten blir större är det möjligt att EU inte deltar i finansieringen till den del som gäller detta avträdelsesätt. Avsikten är att genom förordning stadga om de villkor som gäller gårdsbruksenhets fortbeståndsduglighet på sätt som motsvarar de nuvarande generationsväxlingspensionsstadgandena.

Avträdelsen kan också ske genom att överlåta gårdsbruksenhets åkermark eller en del därav som tillskottsmark till en odlare som är under 55 år och som ger en likadan odlingsförbindelse som en odlare som skaffar sin första gårdsbruksenhet. I dylika fall förutsätts inte att produktionsbyggnaderna överläts, eftersom en odlare som skaffar tillskottsmark har

en bebyggd lägenhet redan från förut. Genom den åkerareal som förvärvaren skaffar av överlåtarens förstoras hans lägenhet. En överlåtelse som tillskottsmark kan också ske genom arrendekontrakt.

#### Tagande av åker ur lantbruksproduktionen

Tagande av åker ur lantbruksproduktionen är ett sekundärt avträdelsesätt som kan komma i fråga om en lämplig person som fortsätter med lantbruket eller tar emot tillskottsmarken inte står att finna.

Avträdaren är berättigad till avträdelsestöd då, när han överlåter eller arrenderar ut gårdsbruksenhets åkrar till annan person att användas för andra ändamål är lantbruk. Åkrarna kan t.ex. beskogas. I dylika fall skall förvärvaren förbinda sig att under den tid avträdelsestöd betalas använda åkern för annat ändamål än bedrivande av lantbruk i harmoni med de miljövårdsmässiga synpunkterna.

Ett annat alternativ i fall där en lämplig odlarförvärvare inte står att finna är att lämna åkrarna i avträdarens ägo och besittning samt att ge en förbindelse om att inte odla. För att de villkor som gäller landskapsvården och annan miljövård skall uppfyllas, förutsätts att avträdaren förbinder sig att sköta de obrukade åkrarna eller att han beskogar dem. Samtidigt förbinder sig avträdaren att så länge som avträdelsestöd betalas inte överlåta eller arrendera ut åker till andra än sådana förvärvare som lagen tillåter.

Avträdelsesätten kan också kombineras så att avträdaren överlåter en del av åkrarna till en lämplig förvärvare medan han för den återstående delen ger en förbindelse om att avstå från lantbruksproduktionen. Han kan också sälja åkrarna i delar till flera odlare. Endast vid sådan överlåtelse som har karaktären av generationsväxling måste hela åkermarken övergå till samma förvärvare som kan vara högst två till antalet. Som helhet är avträdelsearrangemangen smidigare än de nuvarande avträdelsesystemen i och med att de tillåter en kombination av avträdelsesätten, överlåtelse som tillskottsmark och för andra ändamål än lantbruk samt överlåtelse genom utarrendering.

Avträdelsestödet belopp och betalningen av det

Enligt EU-stadgandena skall förtidspensions-



systemet för lantbruket vara tillräckligt lockande jämfört med tidigare system och övergången från avträdelsestöd till ålderspension bör kunna ske smidigt. Dessa mål har en central position i dimensioneringen av avträdelsestöds belopp.

Enligt förslaget består avträdelsestödet av ett grundbelopp och en kompletteringsdel som betalas månatligen. Genom förordning, skulle dessutom kunna stadgas närmare i vilka fall en husdjursersättning kan betalas i form av en engångsersättning för husdjur som förs till slakt. Husdjursersättningar skulle inte utbetalas år 1995. Syftet med husdjursersättningen är att sporra till avträdelse i synnerhet på svin- och fjäderfågårdar, där behovet att utveckla produktionsstrukturen är speciellt stort. Trots att Finland i anslutningsavtalet fick undantagstillstånd av EU att stöda investeringar i ifrågavarande produktionsinriktningar, uppställdes som villkor att den totala produktionskapaciteten inte ökar. I praktiken innebär det att en del av odlarna måste avstå från lantbruket inom dessa produktionsgrenar. Med hjälp av avträdelsestödssystemet styrs strukturutvecklingen så att uttryckligen de äldre odlarna avstår.

Avträdelsestöds grundbelopp och kompletteringsdel bestäms skilt för varje lantbruksidkare på lägenheten som är avträdare, vanligen är det fråga om husbonden och husmodern. Grundbeloppet är i regel lika stort som den fulla invalidpension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare som personen hade fått, om han hade blivit arbetsoförmögen vid avträdelsetidpunkten. Grundbeloppet fylls ut med en kompletteringsdel som motsvarar en kalkylerad folkpension. Eftersom utgångspunkten i rådets förordning (EEG) nr 2079/92 likväl är en förmån som gäller lägenheten, bör man med avseende på gemenskapens finansieringsandel följa upp kostnaderna lägenhetsvis med beaktande av antalet åkerhektar på lägenheten.

Avträdelsestödet betalas månatligen från avträdelsen till ålderspensionsåldern, d.v.s till 65-årsdagen. Avträdelsestöds kompletteringsdel indras dock för den tid avträdaren får annan pension. Betalningen av hela avträdelsestödet avbryts, om avträdaren börjar förvärvsarbete och inkomsten därav i märkbar utsträckning överstiger hans tidigare biinkomstnivå.

Avträdelsestödet upphör när avträdaren uppnår ålderspensionsåldern. I stället för

grundbeloppet får avträdaren en lika stor ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare och i stället för kompletteringsdelen en folkpension. På så sätt bibehålls den förmån avträdaren får på samma nivå när han går över från avträdelsestöd till ålderspension.

Avträdelsestöds grundbelopp och kompletteringsdel är för mottagaren en beskattningsbar förvärvsinkomst som skulle ge rätt till pensionsinkomstavgift på samma sätt som den nuvarande generationsväxlingspensionen.

### Verkställigheten av systemet

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt svarar tillsammans med landbygdsnäringsmyndigheterna för verkställigheten av systemet. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har vid sidan av arbetspensionssystemet för lantbruksföretagare också hand om bl.a. verkställigheten av de nuvarande avträdelsessystemen.

Landsbygdsnäringsmyndigheten i kommunen ger ett utlåtande på ansökan om avträdelsestöd, varefter pensionsanstalten avgör ärendet. Innan pensionsanstalten avgör ärendet kan den begära utlåtande av landsbygdsnäringsdistriktet, närmast till den del som gäller lantbruksförutsättningarna. Avträdarna har rätt att överklaga pensionsanstaltens beslut hos pensionsnämnden och vidare hos försäkringsdomstolen. Den praxis som gäller avgörandet och sökandet av ändring motsvarar praxisen i det nuvarande avträdelseersättningssystemet.

För att lagens mål skall uppnås övervakar pensionsanstalten och landbygdsnäringsmyndigheterna att förbindelserna iakttas. Om avträdaren börjar bedriva lantbruk på nytt eller bryter mot sin förbindelse om nedläggning av lantbruksproduktion och begränsning av överlåtelse av åker indras hans avträdelsestöd. Om förvärvaren bryter mot sin förbindelse är han skyldig att ersätta pensionsanstalten för avträdelsestöds kapitalvärde.

## 3. Propositionens verkningar

### 3.1. Ekonomiska verkningar

Det föreslagna avträdelsestödet betalas av statens medel. Om Finland blir medlem i EU deltar EU i finansieringen av avträdelsestödet i enlighet med rådets förordning (EEG) nr

2079/92. EU:s finansieringsandel betalas av medel från styrnings- och stödfondens stöдавdelning.

EU:s finansieringsandel beräknas på det sätt som förutsätts i förordningen om kostnaderna för avträdelsestöd. För detta ändamål skall pensionsanstalten följa med kostnaderna för avträdelsestödet lägenhetsvis med beaktande av de lägenhetsvisa, hektarbaserade maximibeloppen i vilkas finansiering gemenskapen deltar. Inom områden som berörs av målet enligt artikel 1.1 i förordningen (EEG) nr 2052/88 är gemenskapens finansieringsandel 75 %. Inom övriga områden är EU:s finansieringsandel 50 % av kostnaderna för avträdelsestödet. I de specialbestämmelser som hänför sig till strukturfonderna i Finlands EU-anslutningsdokument har konstaterats att på mål 6 (s.k. glest bebodda områden) tillämpas de bestämmelser som skall tillämpas på mål 1 bl.a. till den del som gäller förordningen (EEG) nr 2052/88. På grundval av ovannämnda uppskattas EU:s finansieringsandel för hela landets vidkommande bli i genomsnitt ungefär 55 % av utgifterna för avträdelsestödet.

Kostnaderna för avträdelsestödet måste helt och hållet finansieras med nationella medel till den del villkoren för avträdelsestöd avviker från villkoren i förordningen eller förmånerna går över den nivå som stadgas i förordningen. Lagförslaget avviker från villkoren i förordningen såtillvida att det är möjligt att överlåta hela lägenheten också utan skyldighet att utvidga enheten. I de fall, där en utvidgning krävs, torde EU:s delfinansiering börja först efter det denna skyldighet infriats. En eventuell husdjursersättningen betalas helt med nationella medel liksom även den del av ersättningen som går över den nivå som stadgas i förordningen.

Avträdelsestöd betalas på grundval av avträdelser som sker efter lagens ikraftträdande men före år 2000. I kostnadskalkylerna har antagits att 3 000 lägenheter per år skulle omfattas av systemet i begynnelsekedet. Avträdelserna uppskattas fördela sig på de olika avträdelsetsätten på följande sätt:

till lantbruksföretagare som fortsätter gårdsbruket med skyldighet att utvidga ..... 30 %  
till lantbruksföretagare som fortsätter gårdsbruket utan skyldighet att utvidga ..... 3 %  
som tillskottsmark till odlare ..... 40 %  
för andra ändamål än lantbruk ..... 27 %

EU:s finansieringsandel har beräknats under antagandet att EU deltar i kostnaderna för avträdelsestödet i alla avträdelsefall förutom de fall, där avträdelsen sker till en person som fortsätter gårdsbruket utan skyldighet att utvidga.

Kostnaderna för det avträdelsestöd avträdelsestödssystemet ger upphov till, EU:s finansieringsandel och statens andel framgår av följande tabell:

| år   | kostnaderna för<br>avträdelse-<br>stödet<br>milj.mk | EU:s andel<br>milj.mk. | statens andel<br>milj.mk. |
|------|-----------------------------------------------------|------------------------|---------------------------|
| 1995 | 110                                                 | 60                     | 50                        |
| 1996 | 430                                                 | 240                    | 190                       |
| 1997 | 700                                                 | 390                    | 310                       |
| 1998 | 930                                                 | 510                    | 420                       |
| 1999 | 1 130                                               | 620                    | 510                       |
| 2000 | 1 240                                               | 680                    | 560                       |
| 2005 | 840                                                 | 460                    | 380                       |
| 2010 | 60                                                  | 30                     | 30                        |

Kostnaderna har uppskattats i 1994 års nivå med användning av i lagen om pension för arbetstagare avsett index.

I tabellen har endast uppskattats de avträdelsestödsutgifter som avträdelsestödssystemet åsamkar staten. Därutöver kostar förvaltningsutgifterna staten uppskattningsvis 4—5 milj. mk per år.

När kostnaderna har uppskattats har såsom minskande faktor inte beaktats att utan avträdelsestödssystemet skulle en del av avträdelarna t.ex. börja få individuell förtidspension eller invalidpension. På motsvarande sätt ger avträdelsestödssystemet staten en merutgift i och med att avträdelarna inte längre efter avträdelsen betalar försäkringspremie enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, men i ålderspensionen beaktas tiden från avträdelsen till ålderspensionsåldern som en tid under vilken pensionen tillväxer. Familjepensionsskyddet efter en avträddare kvarstår också i helegativ form. Vid en uppskattnings av hur förenämnda faktorer inverkar totalt sett kan det antas att de faktorer som minskar statens utgifter sannolikt är något större än de faktorer som ökar utgifterna.

År 1995 skulle husdjursersättningar inte betalas.

### 3.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt svarar tillsammans med landsbygdsnäringsmyndigheterna för verkställigheten av det föreslagna avträdelsestödssystemet. Dessa myndigheter verkställer också de nuvarande avträdelsesystemen. Några nya organisatoriska enheter behövs inte.

Avträdelsestödssystemet ökar de verkställande organens arbetsmängd på grund av handläggningen, betalningen och övervakningen av förmånsansökningarna. En helt ny uppgift för de verkställande myndigheterna är främjandet av sådana avträdelser som avses i avträdelsestödssystemet. Detta kunde t.ex. ske genom att utnyttja en databaserad förteckning över marker som frigörs samt å andra sidan över förvärvare som är intresserade av att skaffa sig en lägenhet eller tillskottsmark.

### 3.3. Verkningar på miljön

Miljöfrågorna är centrala i EU:s stadganden om förtidspension för lantbruket. En förvärvare som fortsätter lantbruket skall förbinda sig att odla lägenheten i enlighet med de krav miljövärden ställer. Om lägenheten tas ur lantbruksproduktionen, fästes speciell uppmärksamhet vid miljövärds- och naturvårdsfaktorer.

På den som fortsätter lantbruket liksom även på andra förvärvare ställs i lagförslaget de krav på beaktande av miljösynpunkter som EU:s stadganden förutsätter. För en odlare som lämnar åkrarna obrukade i sin besittning uppställs därtill en skyldighet att sköta åkrarna eller beskoga dem.

Beaktandet av miljösynpunkter avser för lantbrukets vidkommande ett iakttagande av de bestämmelser som kommer att vara ett villkor för det basstöd som avses i miljöstödsystemet för lantbruket. I praktiken innebär det att varje lägenhet före övergångsperiodens slut måste göra upp ett miljövärdsprogram.

## 4. Beredningen av ärendet

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet. Vid beredningen av förslaget har social- och hälsovårdsministeriet, lantbruksföretagarnas pensi-

onsanstalt och Maa- ja metsätäloustuottajain Keskusliitto hörts. Vid beredningen har kontakt också tagits med representanter för EU:s kommission i avsikt att få avträdelsesystemet att uppfylla de villkor som gäller för gemenskapens förtidspensionsstöd.

## 5. Andra faktorer som inverkat på propositionens innehåll

### 5.1. Samband med andra propositioner

I propositionen föreslås att ansökningarna om avträdelsestöd avgörs av lantbruksföretagarnas pensionsanstalt. Ändring i pensionsanstaltens beslut söks hos pensionsnämnden och vidare hos försäkringsdomstolen. Till den del som gäller förfarandet vid ändringssökande hänvisas till berörda stadganden i lagen om pension för arbetstagare. Hänvisningsstadgandena ingår i 39 § i den föreslagna lagen.

Regeringen har till riksdagen givit en proposition med förslag till reformering av stadgandena om ändringssökande i arbetspensions- och folkpensionslagstiftningen (RP nr 117/1994 rd.). Enligt propositionen avses de nya stadgandena träda i kraft från ingången av 1995. De ändringar detta medför måste beaktas även i denna proposition.

Ett lagpaket som berör jord- och skogsbrukets struktur är under beredning i jord- och skogsbruksministeriet. Paketet hänför sig till Finlands eventuella medlemsskap i Europeiska unionen. I propositionen hänvisas beträffande övervakning, återkrav och skötande av penningrörelsen till en lag om strukturpolitiska åtgärder för jord- och skogsbruket ( / ) som är under beredning i ministeriet. Eventuella ändringar som görs i nämnda lag måste beaktas även i denna proposition.

### 5.2. Samband med internationella avtal och förpliktelser

Propositionen hänför sig till Finlands eventuella medlemsskap i Europeiska unionen. Genom lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare verkställs det i rådets förordning (EEG) nr 2079/92 avsedda förtidspensionssystemet för lantbruket i Finland. Den föreslagna lagens ikraftträdande fastställs genom förord-

ning. Avsikten är att lagen träder i kraft samtidigt som Finland blir medlem i EU, om ett medlemskap blir verklighet.

I statsrådets principbeslut av den 27 maj 1994 har beträffande anpassningen av Finlands jordbruk och livsmedelsindustri samt regional- och strukturpolitik till ett EU-medlemskap bl.a. beslutats att EU:s förtidspensionssystem utnyttjas effektivt för att främja strukturutvecklingen inom jordbruket och trädgårdsnäringen. Vad beträffar strukturpolitiken har separat ännu konstaterats att EU:s förtidspensionssystem utnyttjas effektivt under övergångstiden för att genomföra avträdelsearrangemangen.

Gemenskapens medlemsstater är inte tvungna att verkställa förtidspensionssystemet för lantbruket utan det är frivilligt. Om systemet likväl tas i bruk måste det uppfylla vissa villkor som stadgats i rådets förordning för att gemenskapen skall delta i kostnaderna för systemet. I lagförslaget har beaktats de mål som gemenskapens stadganden uppställer för det nationella systemet liksom även de ovillkorliga förutsättningarna för en samfinansiering. Till de sistnämnda hör för en avträdares vidkommande de villkor som gäller åldern, bedrivande av lantbruk på heltid samt varaktigt avstående från kommersiell lantbruksproduktion. För en förvärvares del är yrkesskickligheten för den som fortsätter lantbruket och de förbindelser som gäller förvärvarens användning av lägenheten ovillkorliga förutsättningar.

Utöver dessa har i propositionen uppställts vissa villkor för avträdelsestöd som beror på de nationella grunderna. Dylika är t.ex. det boendekrav som gäller den som fortsätter lantbruket och genom vilket man vill främja att landsbygden hålls bebodd. När det gäller en

mottagare av avträdelsestöd kan som exempel på ett nationellt ställt villkor för stöd nämnas att stora förvärvsinkomster avbryter betalningen av stödet. Genom stadgandet strävar man efter att rikta stödet till sådana personer som är i särskilt behov av det.

EU:s förordning om förtidspension för lantbruket hindrar inte medlemsstaterna från att förverkliga tilläggsstödsåtgärder som beträffande villkoren avviker från dem som stadgas i förordningen eller vilkas förmåner överstiger den nivå som fastställts i förordningen. I lagförslaget föreslås därför också stadganden om ett avträdelsesätt som inte ingår i EU:s förtidspensionsförordning och som sålunda inte heller omfattas av gemenskapens delfinansiering. Enligt lagförslaget har en lantbruksföretagare rätt till avträdelsestöd även i sådana fall, där den förvärvare som fortsätter lantbruket inte har möjlighet att utvidga lägenheten. Till denna del torde man bli tvungen att finansiera avträdelsestödssystemet helt med nationella medel. De övriga ersättningsarna som skall betalas med nationella medel har närmare utretts i punkt 3.1 som gäller propositionens ekonomiska verkningar.

På grund av sättet att bestämma förmånen i det föreslagna avträdelsestödssystemet är det också möjligt att avträdelsestödet belopp per lägenhet avviker från den förmån som beräknats enligt gemenskapens bestämmelser. Avträdelsestödet kan vara större eller mindre. Till den del det maximistöd, som beräknats enligt bestämmelserna i rådets förordning och i vars finansiering gemenskapen kan delta per lägenhet, överskrider då nivån i hela landet betraktas, finansieras överskridningen med nationella medel.

## DETALJMOTIVERING

### 1. Motivering till lagförslagen

#### 1.1. Lag om avträdelsestöd för lantbruksföretagare

Allmänna stadganden

1 §. Paragrafen innehåller en hänvisning till

förordningen (EEG) nr 2079/92 där det stadgas om ett förtidspensionssystem för lantbruket. Med stöd av lagen beviljas avträdelsestöd för avträdelser som sker efter lagens ikraftträdande men före år 2000.

2 §. I paragrafen ingår definitionerna på de mest centrala begreppen i lagen.

Definitionen på lantbruksföretagare har betydelse bl.a. för begränsningen av antalet per-

soner som omfattas av rätten till avträdelsestöd. Definitionen motsvarar definitionen på lantbruksföretagare i de nuvarande avträdelse-systemen.

Definitionen på gårdsbruksenhet har betydelse bl.a. vid tillämpningen av 3 § (avträdaren) samt 9—16 §§ (avträdelsen) i lagförslaget. Avträdaren liksom även förvärvare av tillskottsmark skall besitta en gårdsbruksenhet. Det räcker således inte att endast besitta fristående åkerskiftet. Avträdelsen förutsätts å sin sida rikta sig mot gårdsbruksenhetens hela åkerareal. Med gårdsbruksenhet avses en sådan av en eller flera lägenheter eller lägenhetsdelar bestående gårdsbrukshelhet vilken förvaltas som en helhet. Detta förutsätter också produktionsbyggnader. Vanligtvis odlas gårdsbruksenheten från ett driftscenarium som är beläget på lägenheten, d.v.s. till gårdsbruksenheten hör också en bostadsbyggnad. I avträdelsestödssystemet skall gårdsbruksenheten alltid innefatta åker. Gårdsbruksenheten kan också vara en arrendelägenhet.

Definitionen på bedrivande av lantbruk på heltid har också betydelse såväl för avträdarens som för förvärvarens vidkommande. Definitionen motsvarar de minimikrav varom stadgas i förordningen (EEG) nr 2328/91 som gäller förbättring av effektiviteten i lantbrukets strukturer. Enligt artikel 5.1 a i nämnda förordning anses en lantbruksföretagare bedriva lantbruk på heltid, om minst hälften av hans totalinkomst erhålls av jordbruk, skogsbruk, turism eller hantverkaryrke eller av verksamhet som bedrivs på lägenheten och som stöds med offentliga medel, förutsatt att de inkomster som erhålls direkt av lantbruket är minst 25 % av odlarens totalinkomst. Dessutom förutsätts att den arbetstid som åtgår till andra verksamheter än ovan nämnda inte utgör över hälften av odlarens totala arbetstid. Med binäringar som nämns i definitionen avses företagarkerksamhet i liten skala som bedrivs på gårdsbruksenheten eller i samband med den och som beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk (543/67). Definitionen på begreppet lantbruk på heltid förutsätter sålunda att inkomsterna av jord- och skogsbruk samt av binäringar till lantbruket jämförs med övriga inkomster. Försäljningsinkomster av odling och kreaturs-hushållning är typiska lantbruksinkomster. Åkerarrendeinkomst eller ersättning som betalas för att man upphört med lantbruksproduktionen är annan inkomst.

Förutsättningar som berör avträdaren

3 §. Rätt till avträdelsestöd har enligt denna paragraf förutom ägaren till gårdsbruksenheten eller en del av den också dennes äkta make och efterlevande make.

En lantbruksföretagare som med stöd av långvarigt arrendekontrakt har odlat en gårdsbruksenhet har i vissa fall rätt till avträdelsestöd. Ett villkor är att avträdaren har rätt att överföra arrendekontraktet antingen på grundval av bestämmelserna i avtalet eller på grundval av arrendegivarens samtycke. Dessutom förutsätts att arrendeaftet är i kraft minst fem år efter det avträdelsen skett. I vissa fall kan en längre giltighetstid för arrendekontraktet förutsättas, vilket framgår närmare i motiveringen till 14 §.

4 §. Ett villkor för avträdelsestöd är att avträdaren bedrivit lantbruk på heltid under de 10 sista åren före avträdelsen. Stadgandet motsvarar de krav som ställs i artikel 5 i förordningen (EEG) nr 2079/92. Definitionen på begreppet lantbruk på heltid ges i 2 § i lagförslaget. Avträdaren är skyldig att t.ex. utgående från beskattningsuppgifterna utreda hur han disponerat sin arbetstid och hur hans inkomst bildats. Syftet med stadgandet är att styra avträdelsestödet till heltidsodlare.

5 §. Åldersvillkoret i paragrafens 1 mom. motsvarar de krav som ställs i artikel 5 i förordningen (EEG) nr 2079/92.

I 2 mom. stadgas om situationer, där äkta makar bedriver lantbruk tillsammans och den ena maken är i åldern 55—64 år och även för övrigt berättigad till avträdelsestöd. Härvid är den yngre maken berättigad till s.k. vilande avträdelsestöd, om han/hon är minst 50 år då avträdelsen sker. Avträdelsestödet börjar dock alltid betalas först från ingången av månaden efter 55-årsdagen. I motsats till vad som är fallet i de nuvarande avträdelse-systemen gäller den vilande rätten inte efterlevande make, make till person som får sådan pension som är ett hinder för avträdelsestöd och inte heller delägare i sammanslutning.

6 §. I paragrafen stadgas om de pensioner som är ett hinder för avträdelsestöd. När det gäller pensionstagare anses det att ett avträdelsestöd inte behövs för att trygga avträdarens utkomst då han avstår från lantbruksproduktionen. I motsats till vad fallet är i de nuvarande avträdelse-systemen är en tillsvidare beviljad delinvalidpension och en deltidspension

också ett hinder för avträdelsestöd. Den som får för viss tid beviljad invalidpension har däremot nog rätt till avträdelsestöd, men på grund av bestämmelsen i 22 § inleds betalningen av avträdelsestödet först efter det den tidsbundna invalidpensionen upphört.

7 §. Ett avträdelsestöd förutsätter alltid att avträderen varaktigt avstår från kommersiell lantbruksproduktion. Avträderen kan med iakttagande av bestämmelserna i 16 § kvarhålla ett obetydligt område för odling av trädgårdsprodukter till husbehov.

Likså förutsätts att avträderen inte bedriver skogsbruk för egen eller gemensam räkning genom att själv delta i arbetet. I förslaget till avträdelsestöd ingår ingen skyldighet att avstå från skogsmarken, fastän det vanligen i sig är ändamålsenligt att avstå från skogsmarken såsom närmare utreddes i den allmänna motiveringen i det föregående. En avträderare som har kvarhållit skogsmarken eller en del av den har inte möjlighet att utföra skogsarbeten för egen räkning, eftersom avträdelsestödet grundbelopp delvis också grundar sig på arbete som utförts i egen skog. I dylika situationer måste avträderen låta en skogsvårdsförening utföra skogsarbetena eller ge annan utredning över att han inte själv deltar i arbetena i sin egen skog. Däremot begränsar stadgandet inte avträderarens möjligheter att utföra skogsarbeten för annans, t.ex. skogsvårdsföreningens, räkning.

I motsats till vad fallet är i de nuvarande avträdelssystemen hindrar avträdelsestödet inte avträderen från att bedriva fiske eller renskötsel även i fortsättningen.

Förutsättningar som gäller gårdsbruksenheten

8 §. Om väsentliga delar av den åker som hör till den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen har överlåtits inom tre år före avträdelsen på sätt som strider mot lagens mål, är detta ett hinder för avträdelsestöd. Om en väsentlig del av lägenhetens åker t.ex. har sålts som tomtmark föreligger ingen rätt till avträdelsestöd. Däremot är en överlåtelse av ett obetydligt område som tomtmark inte något hinder för beviljande av avträdelsestöd.

Avsikten är att genom förordning närmare stadga om paragrafens innehåll. Genom förordning skall bl.a. stadgas om att överlåtelser som berott på tvingande ekonomiska svårighe-

ter inte är något hinder för avträdelsestöd. Samma gäller i fråga om s.k. generationsväxling stegvis, d.v.s. en överlåtelse där en del av lägenheten har överlåtits till en förvärvare som avses i 9 § och till vilken den resterande delen av lägenheten också överläts.

Om avträdelsen sker i form av en räkka avträdelseåtgärder börjar den treåriga granskningstiden från den första avträdelseåtgärden.

Överlåtelse av gårdsbruksenhet till en förvärvare

9 §. I paragrafen stadgas om avträdelse som sker genom att överlåta eller arrendera ut lägenhetens hela åkerareal och produktionsbyggnaderna till en förvärvare som är under 45 år och som fortsätter med gårdsbruket.

Genom förordning stadgas närmare om det krav som ställs på förvärvarens yrkesskicklighet. Avsikten är att stadga om att förvärvaren skall ha tillräcklig yrkesskicklighet för att bedriva lantbruk. Yrkesskickligheten kan ha inhämtats antingen genom praktisk erfarenhet eller genom studier i lantbruk.

Förvärvaren skall förbinda sig att bedriva lantbruk på heltid under minst fem år. Bedrivandet av lantbruk på heltid uppskattas på samma sätt som för en avträderare del före avträdelsen på sätt som utretts i detaljmotiveringen till 2 §.

Förvärvaren skall förbinda sig att odla den lägenhet som är föremål för avträdelsen så länge som avträdelsestöd betalas, likväl minst fem år. Likaså skall han i odlingen särskilt beakta miljövärdskraven på sätt som kommer fram i utredningen om miljöinverkningsarna i den allmänna motiveringen. Dessutom förutsätts att förvärvaren bor på den lägenhet som är föremål för avträdelsen, eller i dess närhet.

För att det mål som gäller utvidgningen av lägenhetens storlek skall förverkligas skall förvärvaren i regel också förbinda sig att utvidga lägenheten. I artikel 6.3 i rådets förordning (EEG) nr 2079/92 förutsätts att lägenhetens storlek utvidgas. Förvärvaren skall uppgöra en plan för sin lägenhet. I planen skall ingå en punkt om att förbättra lägenhetens fortbeståndsduglighet genom att utvidga lägenheten. Genom förordning stadgas närmare om utvidgningskravet och -tidtabellen. Avsikten är att stadga att en utvidgning förutsätter att åkerarealen ökar med minst 10 % eller två hektar,



beroende på vilket alternativ som är större. En utvidgning kan också ske genom att arrendera till åker. Den bakre gränsen för en utvidgning är två år räknat från avträdelsen.

I 2 mom. stadgas om situationer, där gårdsbruket överläts till en yngre förvärvare till övriga delar på det sätt som avses i 1 mom., men utan skyldighet för förvärvaren att utvidga lägenheten. Detta avträdesätt kommer i fråga bara om förvärvaren ger en utredning över att det inte skäligen är möjligt att uppfylla utvidgningsskyldigheten. Dessutom förutsätts att den lägenhet som är föremål för avträdelsen är fortbeståndsduglig. Fortbeståndsdugligheten skall visas genom en ekonomiplan. Meningen är att genom förordning stadga, på samma sätt som i det nuvarande generationsväxlingspensionssystemet, om de likviditetsvillkor som ställs på lägenheten för att visa att den är fortbeståndsduglig.

Eftersom en utvidgning av lägenheternas storlek är ett centralt mål i EU:s förordning om förtidspension för lantbruket, är det möjligt att avträdesättet enligt 2 mom. inte kommer att omfattas av EU:s finansieringsstöd. I så fall skall kostnaderna för avträdesstödet till denna del helt och hållet finansieras med nationella medel.

#### Överlåtelse av åker som tillskottsmark

10 §. I paragrafen stadgas om avträdesituationer, där avträdaren överlåter eller arrenderar ut åkern som tillskottsmark till en odlare som är under 55 år. Förvärvaren skall vara lantbruksidkare och han skall också förbinda sig att bedriva lantbruk på heltid under minst fem år. En avträdelse som här avses kan också ske så att åkrarna går till olika odlare, om alla uppfyller de villkor som ställs på en förvärvare.

Förvärvaren skall på motsvarande sätt som en i 9 § avsedd förvärvare som fortsätter gårdsbruket förbinda sig att odla åkrarna med iakttagande av miljövårdskraven.

#### Överlåtelse av åkermark för andra ändamål än lantbruk

11 §. I paragrafen stadgas om avträdesituationer där en lämplig odlarförvärvare inte

står att finna. Härvid kan avträdaren upphöra att bedriva lantbruk genom att överlåta eller arrendera ut åkrarna för andra ändamål än lantbruk. Genom förordning kan närmare stadgas för vilka ändamål gjorda avträdelser som kan anses uppfylla de villkor som stadgas i lagen. I dylika fall kan också annan än naturlig person, t.ex. ett samfund, vara förvärvare.

Även i dessa fall skall förvärvaren ge en förbindelse om att så länge som avträdaren är berättigad till stöd, d.v.s tills han fyller 65 år, använda åkrarna för ändamål som lagen godkänner.

#### Åker tas ur produktionen genom en förbindelse

12 §. Om en lämplig odlarförvärvare inte står att finna kan avträdelsen, förutom genom i 11 § avsedd överlåtelse för andra ändamål än lantbruk också ske genom en förbindelse som förutsätter att åkern inte odlas. Härvid skall avträdaren ge en förbindelse om att han inte använder gårdsbruksenhetens åkrar för lantbruksändamål. För att få avträdesstöd måste avträdaren på samma sätt som i de övriga avträdesätten varaktigt avstå från att bedriva lantbruk.

Därtill är en överlåtelse av åkern begränsad så länge som någon av dem som får avträdesstöd är berättigad till stödet, d.v.s under 65 år. Under den tid avträdaren får avträdesstöd kan han överlåta eller arrendera ut åkrarna bara till sådan förvärvare som uppfyller villkoren i 9 § 1 mom., 10 § eller 11 §. Däremot är det inte möjligt att överlåta åkrarna till sådan förvärvare som avses i 9 § 2 mom.

#### Gemensamma stadganden som gäller avträdelsen

13 §. I paragrafen stadgas om möjligheten att överlåta åker till landsbygdsnäringsdistriktet att användas för ändamål som avses i landsbygdsnäringslagen. Enligt paragrafen kan avträdesätten också kombineras. Det kan ske t.ex. så att avträdaren överlåter en del av åkrarna som tillskottsmark, en del för andra ändamål än lantbruk och för en del ges i 12 § avsedd förbindelse. Avträdesätt som avses i 9 § 1 eller 2 mom. kan däremot inte kombineras med andra avträdesätt och inte heller

sinsemellan eftersom vardera sättet förutsätter att hela åkerarealen och produktionsbyggnaderna överläts till en förvärvare som fortsätter med gårdsbruket.

Antalet förvärvare kan vara högst två. I motsats till vad som är fallet i det nuvarande generationsväxlingspensionssystemet betraktas äkta makar inte som en förvärvare. Utgångspunkten är att vardera förvärvaren måste uppfylla villkoren i 9 och 10 §§ som gäller förvärvarens yrkesskicklighet och ålder samt ge förbindelse som avses i nämnda lagrum. I fall där äkta makar tillsammans är köpare räcker det dock att bara den ena av makarna uppfyller villkoren för en förvärvare och ger förbindelse som avses i det föregående. Den lindring som gäller äkta makar är motiverad, eftersom alla gårdsbruksenheter inte kan sysselsätta båda makarna på heltid, varvid det är mera ändamålsenligt att den ena maken (den egentliga förvärvaren) bedriver lantbruk medan den andra utför sin arbetsinsats i huvudsak utanför lägenheten.

Genom avträdelsestödssystemet strävar man i första hand efter att finna en förvärvare som fortsätter att odla lägenheten. Därför stadgas genom förordning om tillvägagångssätten när det gäller att informera om avträdelse och söka en lämplig odlarförvärvare. Detta kan t.ex. ske genom tidningsannonser och med hjälp av databaserade förteckningar över jordområden. Om en lämplig förvärvare inte på detta sätt står att finna, kan lägenheten tas ur lantbruksproduktionen genom att den överläts för andra ändamål än lantbruk eller genom i 12 § avsedd förbindelse.

14 §. I paragrafen stadgas om hur överlåtelsen eller utarrenderingen till förvärvaren kan ske. Om avträderen eller hans make äger gårdsbruksenheten kan avträdelsen ske genom köp eller gåva eller genom utarrendering med långvarigt arrendekontrakt. Är det fråga om ett dödsbo kan avträdelsen också ske i form av avvittring och arvskifte.

Enligt 2 mom. har avträderen rätt till avträdelsestöd även i sådana fall, där överlåtelsen hindras av att kommunen utnyttjar sin förköpsrätt. Kommunen kan utnyttja sin förköpsrätt bara i sådana fall där det inte är fråga om köp mellan nära släktingar.

Om en person som arrenderat en gårdsbruksenhet är avträdere sker överlåtelsen genom att arrenderätten överförs på en förvärvare som

uppfyller villkoren i lagförslaget. En arrendator kan överlåta åkrarna bara för lantbruksändamål.

Enligt 57 § jordlegolagen (258/66) kan en bebyggd brukningsdel upplåtas på lega för högst femton år. Enligt 71 § i samma lag kan jord som helt saknar byggnader upplåtas på lega för högst tio år. På grund av dessa bestämmelser kan förvärvaren inte i alla fall förbinda sig att odla lägenheten så länge som bestämmelserna i 9 § 1 mom. 4 punkten och 10 § 1 mom. 4 punkten förutsätter, d.v.s tills avträderen fyller 65 år. Därför föreslås ett stadgande i paragrafen enligt vilket förbindelse inte behöver ges för tid som överskrider de i jordlegolagen avsedda maximitiderna. En arrendator har rätt till avträdelsestöd likväl bara, om arrenderätten är i kraft minst fem år efter avträdelsen, såsom konstaterats för 3 §:s del i det föregående.

15 §. I paragrafen stadgas när avståendet från lantbruksproduktionen anses ha skett. Detta har betydelse vid prövningen av om villkoren för stöd, t.ex. ålderskravet, uppfylls vid avträdelsetidpunkten. Avgörande är den tidpunkt då överlåtelsehandlingen undertecknats eller då avträderen lämnat in i 12 § avsedda förbindelser. I fall där ett arrendekontrakt överförs förutsätts ett skriftligt avtal om överföringen och den tidpunkt vid vilken detta avtal undertecknats är samtidigt lika med avträdelsetidpunkten.

16 §. Fastän avträdelsen måste gälla gårdsbruksenhetens hela åkermark kan avträderen kvarhålla en köksträdgård av skälig storlek samt driftscentrumområdet jämte byggnader. Endast i sådana fall där överlåtelsen sker enligt 9 § till en förvärvare som fortsätter med gårdsbruket kan avträderen inte kvarhålla ekonomibyggnaderna jämte driftscentrumområdet. Dessa måste nödvändigtvis överlåtas till förvärvaren så att han får en bebyggd gårdsbruksenhet i sin besittning. Även då kan avträderen kvarhålla bostadsbyggnaden jämte tomt, om förvärvaren på annat sätt kan uppfylla sin skyldighet att bo på lägenheten eller i dess närhet.

Om avträdarna äger flera gårdsbruksenheter måste de avstå från dem alla på det sätt som lagen avser. Om avträdarna utöver den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen också äger andel av annan gårdsbruksenhet räcker det att de för egen del avstår från att bedriva lantbruk även på denna lägenhet. Bara

om avträdarna på grundval av hävdvunnet samsjuskifte har odlat andel av annan lägenhet i samband med sin egen lägenhet anses den ha blivit en del av avträdarnas lägenhet. Härvid borde de avstå från den på det sätt som avses i lagförslaget.

### Avträdelsestödets belopp

17 §. Den arbetsinkomst som i pensionsförsäkringen har fastställts för gårdsbruksenheten inverkar på bestämmandet av avträdelsestödet. Sagda arbetsinkomst är å sin sida beroende av lägenhetens storlek och antalet lantbruksföretagare som arbetar på den.

Avsikten är att det avträdelsestöd som avträdaren får ligga på samma nivå som hans ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare vore, om han hade fortsatt med gårdsbruket fram till sin 65-årsdag. Därför består avträdelsestödet av ett grundbelopp och en kompletteringsdel som tillsammans motsvarar nivån på en lantbruksföretagares ålderspension.

Det avträdelsestöd som betalas månatligen, skulle kunna kompletteras med en, i förordning stadgad engångsersättning för husdjur som säljs till slakt inom de produktionsgrenar där det är nödvändigt att snabbt utveckla lantbrukets struktur. Här skall närmast svin- och fjäderfägårdar komma i fråga. På grund av engångsersättningen vore en avträdelse ett mera lockande alternativ även för de lantbruksföretagare som är nära pensionsåldern och till vilka avträdelsestöd eljest betalas bara för en kort tid.

18 §. Avträdelsestödets grundbelopp beräknas så att det är lika stort som den invalidpension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare hade varit, om avträdaren hade blivit arbetsoförmögen då avträdelsen skedde. Pensionen för den återstående tiden bestäms i avträdelsestödet likväl utgående från medeltalet av arbetsinkomsterna under hela den tid lantbruksföretagarverksamheten varit försäkrad och inte utgående från arbetsinkomsterna under de 4—8 föregående åren.

Om avträdelsen skett genom flera olika avträdelseåtgärder är den sista av dem avgörande, eftersom avträdaren först då varaktigt avstått från att bedriva lantbruk.

För grundbeloppets del hänvisas i paragrafen dessutom till de stadganden i lagen om pension

för arbetstagare som berör barntillägg, samordning och förrättande av ny samordning samt indexförhöjning.

19 §. Avträdelsestödets kompletteringsdel beräknas så att den är lika stor som det sammanräknade beloppet av folkpensionens basdel och tilläggsdel hade varit, om avträdaren hade beviljats folkpension i form av invaliditetspension då avträdelsestödet började.

Kompletteringsdelen bestäms i enlighet med situationen vid den tidpunkt avträdelsestödet börjar och dess belopp justeras inte längre på grund av sådana ändringar som sker under den tid avträdelsestödet betalas, dock med undantag av ändring som beror på att äktenskap ingås eller upphör. I 23 § stadgas om hur pensioner som beviljas en mottagare av avträdelsestöd inverkar på kompletteringsdelen. De pensioner som där uppräknas leder till att avträdelsestödets kompletteringsdel indras.

Kompletteringsdelen justeras enligt de allmänna ändringarna i levnadskostnaderna i motsats till grundbeloppet, som är bundet vid indexet enligt lagen om pension för arbetstagare. På så sätt motsvarar grundbeloppet och kompletteringsdelen avträdarens ålderspensionsnivå då han fyller 65 år.

### Ansökan om avträdelsestöd

20 §. Om sökandet av avträdelsestöd föreslås stadgas närmare genom förordning, i vilken bl.a. intas bestämmelser om de bilagor som behövs för ansökan.

21 §. Enligt 1 mom. kan ett villkorligt beslut om avträdelsestöd sökas på förhand. Stadgandet ger sökanden möjlighet att i förväg försäkra sig om sin rätt till avträdelsestöd genom ett behörigt utkast till överlåtelsehandling.

Då den villkorliga ansökan avgörs betraktas ansökningstidpunkten som avträdelsetidpunkt vid bedömningen av det villkor som avses i 4 §. I praktiken innebär det att kravet på att bedriva lantbruk måste uppfyllas fram till den villkorliga ansökan. Genom det villkorliga beslutet avgörs också avträdelsestödets storlek på sätt som är bindande för pensionsanstalten. Då avträdelsestödets storlek beräknas anses lantbruksföretagarverksamheten ha fortgått fram till ingången av den månad under vilken det villkorliga beslutet ges.

## Betalning av avträdelsestöd

22 §. I paragrafen stadgas från vilken tidpunkt avträdelsestöd betalas. Utgångspunkt är den avträdelsetidpunkt som stadgas i 15 §. Om avträdelsen sker i form av en kombination av flera avträdelseåtgärder är tidpunkten för den sista åtgärden avgörande, eftersom avträdelaren först då har upphört att bedriva lantbruk för hela lägenhetens del. Avträdelsestöd betalas dock inte till avträdelaren förrän han fyllt 55 år, den tidsbundna pension som eventuellt betalas till honom har upphört, besittningen av gårdsbruksenhetsen har övergått till förvärvaren, avträdelaren har upphört att bedriva lantbruk kommersiellt och skogsbruk för egen eller gemensam räkning genom att själv delta i arbetet och förvärvaren har börjat uppfylla villkoren i sin förbindelse. Påbörjandet av betalningen av stödet till avträdelaren väntar dock inte på att den skyldighet att utvidga lägenheten som uppställts för förvärvaren har uppfyllts. Då landsbygdsnäringsdistriktet är köpare, kan avträdelsestödet betalas från den tidpunkt ägo- och besittningsrätten har övergått till distriktet även om den köpare som distriktet ordnat först senare ger förbindelse.

Eftersom ingen särskild preskriptionstid stadgats för sökande av avträdelsestöd föreslås att stöd likväl inte betalas för längre tid än ett år före ansökan om stöd. Avträdelsestöd betalas för hela kalendermånader.

23 §. Avträdelsestödet kompletteringsdel indras om mottagaren av avträdelsestöd beviljas i paragrafen avsedd pension från folkpensions- eller arbetspensionssystemet. En indragning av kompletteringsdelen kan alltid ske från den tidpunkt beslutet om beviljande av folkpensionen eller arbetspensionen fattades, om nämnda pension börjar senast från samma tidpunkt. Då beslut fattas om eventuellt återkrav av stöd som betalats för mycket iaktas stadgandena i 31 §. Man kan avstå från återkrav av avträdelsestödet kompletteringsdel till den del som gäller månaden näst efter den under vilken pensionen beviljats i sådana fall, där pensionsbeslutet fattats under senare hälften av månaden, varvid det av orsaker som beror på datatrafiken inte är tekniskt möjligt att indra kompletteringsdelen från ingången av följande månad.

24 §. Om en mottagare av avträdelsestöd blir berättigad till pension enligt arbetspensionslagarna, har han inte rätt att få denna pension på

grundval av företagareverksamhet som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare. Avträdelaren får redan en förmån av motsvarande storlek i form av avträdelsestödet grundbelopp. Avträdelarens försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare upphör alltid vid avträdelsetidpunkten. Avträdelsestödet hindrar inte mottagaren från att öka sitt pensionsskydd eller från att uppnå pensionsrätt t.ex. i arbetsförhållande som underlyder lagen om pension för arbetstagare.

25 §. Betalningen av avträdelsestödet kopplas till en maximiförvärvsinkomst. Avträdelsestöd betalas inte för en månad under vilken mottagaren av stöd förvärvsarbetar och utöver sin stabiliserade förvärvsinkomst förtjänar minst två gånger det markbelopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare. Gränsen är sålunda densamma som för arbetslöshetspensionstagare, d.v.s. 2 139 mark per månad (1994 års index). Om mottagaren av avträdelsestöd hade en stabiliserad förvärvsinkomst av annat än lantbruksföretagareverksamheten då avträdelsen skedde, får han under den tid han får avträdelsestöd hålla kvar sin tidigare förvärvsinkomstnivå och öka den med högst ovan nämnda markbelopp.

Den stabiliserade förvärvsinkomsten beräknas som ett medeltal av förvärvsinkomsten i statsbeskattningen, justerad enligt index i 9 § lagen om pension för arbetstagare, under de fem senaste åren. Den stabiliserade förvärvsinkomstens belopp räknas ut för var och en i samband med givandet av beslutet om avträdelsestöd, varvid mottagaren av stödet får information om den gräns, över vilken inkomsterna inte får stiga utan att betalningen av avträdelsestödet avbryts. Begreppet inkomst av förvärvsarbete tolkas på samma sätt som i en arbetslöshetspension.

Om gårdsbruket överläts till eget barn är avträdelsen ofta en process som sker stegvis där avträdelarna bor kvar på lägenheten och åtminstone i början deltar i arbetena på lägenheten som hjälp till förvärvaren. Det är möjligt att det faktiska ansvaret för gårdsbruket i dylika situationer återgår till mottagaren av stödet. Trots att förvärvaren formellt bär ansvaret för företaget måste avträdelaren i vissa situationer betraktas som den egentliga lantbruksföretagaren. I händelse av dylika fall föreslås därför att betalningen av avträdelsestödet kan avbrytas för den tid det huvudsak-

liga ansvaret för gårdsbruket de facto återgått till mottagaren av stödet.

26 §. Betalningen av avträdelsestödet upphör alltid vid 65 års ålder då avträderen börjar få ålderspension. Sålunda betalas avträdelsestöd aldrig till en avträdare för längre tid än 10 år. För att avträdares ålderspensionsskydd inte skall försämrats på grund av att han avstått från lantbruket före ålderspensionsåldern för att förbättra lantbrukets struktur, stadgas i 2 mom. att hans ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare fortgår till samma belopp som avträdelsestödet grundbelopp.

27 §. När avträderen avlider upphör alltid betalningen av hans avträdelsestöd. I 2 mom. stadgas hur familjepensionen beräknas efter en mottagare av avträdelsestöd. När familjepensionen fastställs anses att förmånslåtare vid sin död haft rätt att på grundval av sin lantbruksföretagarverksamhet få en full invalidpension som är lika stor som grundbeloppet. Sålunda försvagas inte heller familjepensionsskyddet efter en avträdare av den orsaken att han avstod från lantbruket före ålderspensionsåldern.

Förvärvarens och avträdares infriande av förpliktelserna

28 §. Paragrafen innehåller bestämmelser om när avvikelse kan göras från förbindelserna enligt 9 § eller 10 §. Förvärvaren har rätt att avbryta infriandet av sin förbindelse på grund av fullgörande av värnplikt, yrkesstudier i gårdsbruksekonomi eller yrkesstudier som stöder gårdsbruksekonomin eller av annat godtagbart skäl. Det är inte möjligt att avbryta infriandet av förbindelsen enbart på grund av allmänbildande studier eller andra högskolestudier än sådana som berör lantbruket, utan studierna måste ha samband med verksamhet som antingen redan bedrivs på lägenheten eller som planeras.

Om hindret varar längre än ett år förlängs förbindelsetiden med motsvarande tid. Avvikelse kan göras, om förvärvaren visar att han själv, hans make eller en annan förvärvare uppfyller förpliktelserna i förbindelsen. Under den tid förbindelsen är avbruten skall skötandet av gårdsbruket ordnas på annat sätt än med hjälp av den arbetsinsats som mottagarna av avträdelsestöd utför.

29 §. I paragrafen stadgas om följderna i

situationer där en förvärvare inte infriar sin förbindelse. Likaså stadgas om förvärvarens anmälningsskyldighet. Pensionsanstalten skall ålägga förvärvaren att ersätta avträdelsestödet kapitalvärde om förfarandet inte beror på godtagbart skäl enligt 28 §. Om försummelsen av förbindelsen är ringa eller om vägande skälighetssynpunkter annars talar för det, kan kapitalvärdet helt eller delvis lämnas oindrivet.

En överlåtelse av en liten tomtmark från åkermark som hör till den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen vore t.ex. i de flesta fall en dylik ringa försummelse som här avses. På motsvarande sätt vore det fråga om en ringa förseelse även i sådana fall, där avträderen har överlåtit gårdsbruksenhetens åkermark till flera förvärvare, av vilka någon låter bli att infria de förpliktelser som grundar sig på förbindelsen. Vid indrivningen av kapitalvärdet beaktas då bara berörda förvärvares andel av hela den överlåtna gårdsbruksenheten.

Vägande skälighetssynpunkter kan ingå i en situation, där förvärvaren har råkat i så svåra ekonomiska svårigheter att han är tvungen att sälja delar av lägenheten för att kunna fortsätta med verksamheten. Om förvärvaren drabbas av allvarlig sjukdom efter avträdelsen kan detta på motsvarande sätt hindra honom från att fortsätta med gårdsbruket. De villkor som avses i 9 § 1 mom. 3 punkten och 10 § 1 mom. 3 punkten och som gäller bedrivande av lantbruk på heltid kan ha samband med sådana faktorer, t.ex. ändringar i lantbrukets verksamhetsmiljö som ett eventuellt EU-medlemskap medför, som gör att förvärvaren på grund av dylika oförutsedda faktorer inte alltid kan infria sin förbindelse.

Grunderna för beräkningen av kapitalvärdet fastställs av social- och hälsovårdsministeriet. Vid beräkningen av kapitalvärdet antas att avträderen får avträdelsestöd från avträdelsetidpunkten till 65 års ålder.

30 §. I paragrafen stadgas om situationer där avträderen börjar bedriva kommersiell lantbruksproduktion på nytt eller för övrigt inte iakttar förbindelse enligt 12 § samt om avträdares anmälningsskyldighet härvid. Om avträderen börjar bedriva lantbruksproduktion eller eljest bryter mot sin förbindelse indras avträdelsestödet.

Om verksamheten varit ringa eller om det finns annat särskilt skäl kan stödet indras för en viss tid eller betalas till samma belopp som förut. Kompletteringsdelen kan också indras

delvis. Stödet kan indras eller sänkas retroaktivt räknat från den tidpunkt vid vilken mottagaren inledde den verksamhet som gett upphov till indragningen. Avträdelsestöd som betalats utan grund återkrävs i enlighet med stadgandena i 31 §.

### Återkrav av avträdelsestöd

31 §. I paragrafen stadgas om återkrav av avträdelsestöd som betalats utan grund i andra fall än i 25 § avsedda fall där betalningen av avträdelsestödet avbryts. Utgångspunkten är att stöd som betalats utan grund återkrävs.

### Förhandsbeslut

32 §. En förvärvare har rätt att få ett bindande förhandsbeslut av pensionsanstalten om vilka följder en åtgärd som han ämnar vidta ger upphov till enligt 28 § eller 29 §. Förhandsbeslutet har betydelse i synnerhet i situationer som lämnar rum för tolkning.

33 §. En mottagare av avträdelsestöd har på motsvarande sätt rätt att få ett förhandsbeslut om huruvida en åtgärd som han planerar leder till att betalningen av stödet avbryts eller indras.

### Verkställigheten av lagen

34 §. Verkställigheten av lagen sköts av lantbruksföretagarnas pensionsanstalt tillsammans med jord- och skogsbruksministeriet samt de landsbygdsnäringsmyndigheter som är underställda ministeriet.

35 §. Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet ger alltid sitt utlåtande i ett avträdelsestödsärende. Utlåtandet har speciell tyngd i frågor som gäller lantbruk. Om pensionsanstalten är av den åsikten att ärendet till denna del klart lämnar rum för tolkning, kan pensionsanstalten ännu begära utlåtande av landsbygdsnäringsdistriktet. Efter det avgör pensionsanstalten ärendet i dess helhet.

36 §. Vid sidan av pensionsanstalten övervakar landsbygdsnäringsdistriktet, kommunens landsbygdsnäringsmyndigheter och jord- och skogsbruksministeriet att lagens syften förverkligas.

Att villkoren i lagen uppfylls övervakas såväl

för avträdarnas som för förvärvarnas del. Övervakningen förverkligas bl.a. genom att vid behov göra kontrollbesök på de lägenheter som är föremål för avträdelse. Landsbygdsnäringsmyndigheterna får också vid utförande av andra uppgifter i anslutning till lantbruksförvaltningen information om förhållandena på de lägenheter som avses i denna lag. Samma gäller för pensionsanstalten då den utför uppgifter inom ramen för sina befogenheter. Såväl avträdaren som förvärvaren är skyldig att på begäran ge behövliga uppgifter till de organ som har hand om övervakningen så att de kan få bekräftelse på att de i lagen stadgade förpliktelserna uppfylls.

Avträdaren och förvärvaren har också med stöd av 29—30 §§ skyldighet att på eget initiativ meddela om de ämnar vidta åtgärder som strider mot förbindelsen.

### Sökande av ändring

37 §. I pensionsanstaltens beslut i dess helhet söks ändring hos pensionsnämnden och vidare hos försäkringsdomstolen.

Rätt att besvära sig över landsbygdsnäringsmyndigheternas utlåtanden föreligger inte, eftersom ärendet inte avgörs i dem på sätt som är bindande för pensionsanstalten. Avträdaren har rätt att överklaga pensionsanstaltens beslut till alla delar på sätt som stadgas i 1 mom.

### Särskilda stadganden

38 §. Kostnaderna för avträdelsestödet betalas av statens medel. EU deltar i finansieringen på det sätt som nämns i den punkt som behandlar de ekonomiska verkningarna. Hur statens andel erläggs stadgas närmare genom förordning. Ministeriet fastställer grunderna för ersättande av de förvaltningskostnader som avträdelsestödssystemet åsamkar pensionsanstalten. Grunderna fastställs av social- och hälsovårdsministeriet, som också fastställer grunderna för pensionsanstaltens förvaltningskostnader till den del som gäller de övriga systemen.

39 §. I paragrafen stadgas om de straffrättsliga följder som givande av felaktiga eller vilseledande uppgifter eller döljande av uppgifter kan leda till. Enligt paragrafen är följden bötesstraff om inte strängare straff är stadgat i



annan lag. Här avses t.ex. sådant bedrägeri som nämns i 36 kap. 1 § strafflagen (39/1889) och för vilket personen kan dömas till fängelse i högst två år.

40 §. Med stöd av ett hänvisningsstadgande tillämpas på avträdelsestödet de stadganden i lagen om pension för arbetstagare som gäller bl.a. förfarandet vid sökande av ändring, den anmälningsskyldighet som en mottagare av stöd har, höjning som skall erläggas på grund av att betalningen av avträdelsestödet fördröjs, samt stadgandena i lagen om pension för lantbruksföretagare bl.a. till den del som gäller LPA:s förvaltning och placeringen av medel.

Beträffande övervakning, återkrav och skötandet av penningrörelsen hänvisas till lagen om strukturpolitiska åtgärder för jord- och skogsbruket ( / ). I paragrafen stadgas också om pensionsanstaltens rätt att få uppgifter samt om, att avträdelsestödet berättigar till pensionsinkomstavdrag enligt inkomstskattelagen.

41 §. De lantbruksföretagare som avträder under år 1995 kan också ha rätt till generationsväxlingspension eller avträdelseersättning för lantbruksföretagare. Dessa förmåner kan inte kombineras med ett avträdelsestöd, varför beviljandet av en generationsväxlingspension eller avträdelseersättning som grundar sig på samma överlåtelse utgör ett hinder för beviljande av avträdelsestöd. Förutom en generationsväxlingspension eller avträdelseersättning som beviljats avträderen själv är också en generationsväxlingspension eller avträdelseersättning som beviljats en annan person ett hinder för beviljande av avträdelsestöd. En generationsväxlingspension eller avträdelseersättning kan från lägenhetens synpunkt vara ett förmånligare alternativ av den orsaken att en större personkrets är berättigad till vilande förmån inom dessa system.

42 §. Närmare stadganden om verkställigheten och tillämpningen av lagen utfärdas genom förordning.

## **Ikraftträdande**

43 §. Om ikraftträdandet stadgas genom förordning.

## **1.2. Lag om ändring av 16 § lagen om pension för lantbruksföretagare**

16 §. I 1 mom. konstateras lantbruksföreta-

garnas pensionsanstalts uppgifter. Till dem fogas att sköta avträdelsestödet för lantbruksföretagare.

## **1.3. Lag om ändring av 8 § lagen om pension för arbetstagare**

8 §. Till förteckningen i 4 mom. om förmåner som skall beaktas i samordningen fogas grundbeloppet av avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare.

## **1.4. Lag om ändring av 26 § folkpensionslagen**

26 §. Till de förmåner som minskar folkpensionens tilläggsdel fogas i 26 § 1 mom. 5 punkten grundbeloppet av avträdelsestöd som beviljats enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare.

## **1.5. Lag om ändring av 5 och 45 §§ lagen om utkomtskydd för arbetslösa**

5 §. Till 5 § 1 mom. 9 punkten lagen om utkomtskydd för arbetslösa fogas stadgandet att rätt till dagpenning inte föreligger för den tid personen får avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare.

45 §. Till 45 § 1 mom. 1 punkten lagen om utkomtskydd för arbetslösa fogas stadgandet att också från retroaktivt beviljat avträdelsestöd kan indrivnas arbetslöshetsdagpenning som betalats utan grund för samma tid.

## **2. Närmare stadganden och bestämmelser**

Närmare stadganden ges i förordningen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare.

## **3. Ikraftträdande**

Propositionen ansluter sig till Finlands eventuella medlemsskap i EU. Om ett medlemsskap blir verklighet avses lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare jämte de lagändringar som har samband med den träda i kraft genom förordning. Lagarna skulle träda i kraft då EU-medlemsskapet börjar. Lagen om avträdel-

sestöd för lantbruksföretagare tillämpas på fall, där avträdelsen sker efter lagens ikraftträdande men senast under år 1999.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

## 1.

### Lag

#### Om avträdelsestöd för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

##### *Allmänna stadganden*

##### 1 §

I denna lag stadgas om i rådets förordning (EEG) nr 2079/92 avsett förtidspensionssystem för lantbruket och verkställigheten av det.

För att förbättra lantbrukets struktur beviljas avträdelsestöd med stöd av denna lag lantbruksföretagare som efter lagens ikraftträdande men före år 2000 varaktigt avstår från att bedriva lantbruk på sätt som anges i denna lag.

##### 2 §

I denna lag avses

1) med lantbruksföretagare en idkare av gårdsbruk som för egen eller gemensam räkning bedriver lantbruk och själv deltar i arbetet,

2) med gårdsbruksenhet en sådan av en eller flera lägenheter eller lägenhetsdelar, som innefattar åker, bestående enhet för bedrivande av gårdsbruk vilken förvaltas som en helhet,

3) med bedrivande av lantbruk på heltid lantbruksföretagarverksamhet där lantbruksföretagarens

a) totalinkomst åtminstone till en fjärdedel erhålls av lantbruk,

b) totalinkomst åtminstone till hälften erhålls av jord- och skogsbruk samt av binärningar som bedrivs på gårdsbruksenheten, och

c) totala arbetstid åtminstone till hälften åtgår till jord- och skogsbruket samt till binärningar som bedrivs på gårdsbruksenheten,

4) med pensionsanstalt lantbruksföretagar-

nas pensionsanstalt som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare (467/69), och

5) med kommunens landsbygdsnäringsmyndighet organ, tjänsteinnehavare och förtroendevalda som avses i 3 § lagen om förvaltningen av landsbygdsnäringar i kommunerna (1558/91).

##### *Villkor som gäller avträdaren*

##### 3 §

Rätt till avträdelsestöd har den som varaktigt avstår från att bedriva lantbruk och är

1) lantbruksföretagare som äger en gårdsbruksenhet eller en del därav,

2) äkta make till en lantbruksföretagare som avses i 1 punkten, fastän han inte har äganderätt till gårdsbruksenheten, och

3) efterlevande make till en lantbruksföretagare som avses i 1 punkten, om den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen hör till egendom i vilken den efterlevande maken har gifterätt.

En person som avses i 1 mom. 1—3 punkten kallas nedan avträdare.

I fall som avses i 9 och 10 §§ har lantbruksföretagare som med stöd av arrendeavtal bedrivit lantbruk på en gårdsbruksenhet också rätt till avträdelsestöd, om han har rätt att överföra arrenderätten och om minst fem år återstår av arrenderätten och om han för övrigt uppfyller villkoren för en avträdare i denna lag.

##### 4 §

Ett villkor för avträdelsestöd är att avträda-

ren under tio år omedelbart före avträdelsen för egen eller gemensam räkning bedrivit lantbruk på heltid.

### 5 §

Ett villkor för avträdelsestöd är att avträdaren då avträdelsen sker har fyllt 55 men inte 65 år.

Om äkta makar är avträdare och den äldre av dem vid tidpunkten för avträdelsen uppfyller villkoren i 1 mom. och även för övrigt är berättigad till avträdelsestöd, är den yngre av makarna berättigad till avträdelsestöd om han fyllt 50 år. Avträdelsestöd betalas dock inte för tiden innan avträdaren fyller 55 år.

### 6 §

Rätt till avträdelsestöd har inte en avträdare som vid avträdelsen får

1) invaliditetspension som beviljats tillsvidare, individuell förtidspension, arbetslöshetspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen (347/56), eller

2) som får i 1 punkten avsedda pensioner eller deltidspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare.

### 7 §

Ett villkor för avträdelsestöd är att avträdaren efter avträdelsen varaktigt avstår från att bedriva lantbruk kommersiellt för egen eller gemensam räkning. Ett villkor för avträdelsestöd är likaså att avträdaren inte efter avträdelsen bedriver skogsbruk för egen eller gemensam räkning genom att själv delta i arbetet.

### *Villkor som gäller gårdsbruksenheten*

### 8 §

Ett villkor för avträdelsestöd är att en väsentlig del av den åkermark som hör till den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen inte har överlåtits under de tre senaste åren före avträdelsen på sätt som strider mot de mål som ställs i denna lag.

Genom förordning stadgas närmare om det villkor som avses i 1 mom.

### *Överlåtelse av gårdsbruksenhet till en förvärvare*

### 9 §

Avståendet från lantbruksproduktionen kan

ske så att avträdaren överlåter eller arrenderar ut gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader för bedrivande av lantbruk till en förvärvare som fortsätter med gårdsbruket och

1) som har tillräcklig yrkesskicklighet för att bedriva lantbruk,

2) som inte fyllt 45 år,

3) som förbinder sig att bedriva lantbruk på heltid under minst fem år,

4) som förbinder sig att odla lägenheten med iakttagande av miljövårdskraven och bo på lägenheten eller i dess närhet så länge som avträdelsestöd betalas till avträdaren, dock under minst fem år, och

5) som förbinder sig att väsentligt utvidga den lägenhet som är föremål för avträdelsen i enlighet med en plan som skall uppgöras för lägenheten.

Om förvärvaren presenterar en utredning över att en i 1 mom. 5 punkten avsedd utvidgning inte skäligen är möjlig, kan avståndet från lantbruksproduktionen ske enligt 1 mom. utan nämnda förpliktelse förutsatt att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen är fortbeståndsduglig då avträdelsen sker. Förvärvaren skall även då uppfylla villkoren i 1 mom. 1—4 punkten och göra upp en ekonomiplan för lägenheten som visar att den är fortbeståndsduglig.

Genom förordning stadgas närmare om de villkor som avses i 1 och 2 mom.

### *Överlåtelse av åker som tillskottsmark*

### 10 §

Avståndet från lantbruksproduktionen kan ske så att avträdaren överlåter eller arrenderar ut gårdsbruksenhetens åkrar som tillskottsmark för bedrivande av lantbruk till en förvärvare

1) som då avträdelsen sker bedriver lantbruk på en gårdsbruksenhet till vilken åkern fogas som tillskottsmark,

2) som inte fyllt 55 år,

3) som förbinder sig att bedriva lantbruk på heltid under minst fem år, och

4) som förbinder sig att odla lägenheten med iakttagande av miljövårdskraven så länge som avträdelsestöd betalas till avträdaren, dock under minst fem år.

Genom förordning stadgas närmare om villkoren i 1 mom.

*Överlåtelse av åkermark för andra ändamål än lantbruk*

11 §

Om en i 9—10 §§ avsedd lämplig förvärvare inte står att finna kan avståendet från lantbruksproduktionen ske så att avträdaren överlåter eller arrenderar ut gårdsbruksenhetens åkermark att användas för andra ändamål än lantbruk.

Förvärvaren skall förbinda sig att använda gårdsbruksenhetens åkermark för sådant ändamål som avses i 1 mom. så länge som avträdelsestöd betalas.

Genom förordning stadgas närmare för vilka ändamål en i 1 mom. avsedd avträdelse kan ske.

*Åker tas ur produktionen genom en förbindelse*

12 §

Om en i 9—10 §§ avsedd lämplig förvärvare inte står att finna kan avståendet från lantbruksproduktionen ske så att avträdaren ger en förbindelse (förbindelse om nedläggning av lantbruksproduktion och överlåtelsebegränsning för åker) enligt vilken

1) han inte använder gårdsbruksenhetens åkermark för lantbruksproduktion men sköter åkermarken med iakttagande av miljövårdskraven eller beskogar den, och

2) han inte under den tid någon av dem som får avträdelsestöd är under 65 år överlåter eller arrenderar ut gårdsbruksenhetens åker till någon annan än sådan förvärvare som uppfyller villkoren enligt 9 § 1 mom., 10 § eller 11 § och som ger en förbindelse som avses i ifrågavarande paragraf.

*Gemensamma stadganden som gäller avträdelser*

13 §

Utan hander vad som ovan stadgas kan åker även säljas till landsbygdsnäringsdistriktet att överlåtas till en förvärvare, som uppfyller villkoren i denna lag, och för ändamål som avses i landsbygdsnäringslagen (1295/90).

De avträdelsetillfällen som avses i 10—12 §§ kan även kombineras.

En överlåtelse eller utarrendering som avses i 9—11 §§ kan också ske till två förvärvare gemensamt. Härvid måste båda, och i fråga om

äktas makar åtminstone den ena, uppfylla de villkor som gäller för en förvärvare.

Genom förordning stadgas hur informationen om avträdelse ordnas för att finna i 9—10 §§ avsedda förvärvare som fortsätter att bedriva lantbruk.

14 §

Då avträdaren är ägare till gårdsbruksenheten eller ägarens make kan överlåtelsen ske genom köp eller gåva eller genom utarrendering med arrendeavtal som uppgjorts för minst tio år. När avträdaren är en person som avses i 3 § 1 mom. 3 punkten betraktas också avvittring och arvskifte mellan efterlevande make och arvingar som en överlåtelse.

Ägaren anses ha upphört att bedriva lantbruk på i lagen avsett sätt om han överlåtit sin mark i enlighet med 9—11 §§, men överlåtelsen hindras av att kommunen utnyttjar sin förköpsrätt enligt förköpslagen (608/77) och inlöser den överlåtna fastigheten.

Då avträdaren är en arrendator kan avträdelsen ske så att arrendeförhållandet överförs på en sådan förvärvare som avses i 9 § eller 10 §. På grund av de tvingande stadgandena i jordlegolagen (258/66) kan avvikelse göras från villkoren i 9 § 1 mom. 4 punkten och 10 § 1 mom. 4 punkten till den del där avses förvärvares förpliktelse att iaktta förbindelserna så länge som avträdelsestöd betalas till avträdaren.

15 §

I lagen avsedd avträdelse anses ha skett

1) i fall som avses i 9—11 §§ när överlåtelsehandlingen eller arrendeavtalet undertecknats, och

2) i fall som avses i 12 § då förbindelse om nedläggning av lantbruksproduktion och överlåtelsebegränsning för åker har lämnats till kommunens landsbygdsnäringsmyndighet eller pensionsanstalten.

Om avträdaren är en arrendator anses avträdelsen ha skett då arrenderätten skriftligen övergått på förvärvaren.

Om avträdelsen sker genom överlåtelse till landsbygdsnäringsdistriktet enligt 13 § 1 mom., anses avträdelsen ha skett då överlåtelsehandlingen har undertecknats med landsbygdsnäringsdistriktet.

16 §

Avträdelserna skall gälla gårdsbruksenhetens

hela åkermark. Avträdarna har dock rätt att utanför avträdelsen lämna följande områden av skälig storlek:

1) ett driftscentrumområde, på vilket bostadsbyggnaderna och, i andra än i 9 § nämnda fall, gårdsbruksenhets ekonomibyggnader är belägna, och

2) ett åkerområde för odling av trädgårdsprodukter som behövs i det egna hushållet eller för byggande av bostadsbyggnad. Området får vara högst 10 procent av den åkerareal som är föremål för avträdelsen, dock inte större än en hektar.

Om avträdaren ensam eller tillsammans med sin make, eller avträdarens make äger flera gårdsbruksenheter måste åkermarken på dem alla överlåtas på det sätt som lagen avser. Om avträdaren eller hans make utöver den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen äger endast en del av en annan gårdsbruksenhet, förutsätts inte att de övriga delägarna till denna gårdsbruksenhet avstår från åkermarken. Avträdaren och hans make måste dock upphöra att bedriva lantbruk för egen eller gemensam räkning även på dylik lägenhet.

#### *Avträdelsestödets belopp*

##### 17 §

Avträdelsestödet belopp grundar sig på den arbetsinkomst som med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare har fastställts för gårdsbruksenheten och vars storlek är beroende av gårdsbruksenhetens storlek och antalet lantbruksföretagare som arbetar på den.

Avträdelsestödet består av ett grundbelopp och en kompletteringsdel. Till avträdelsestödet kan dessutom höra en husdjursersättning som betalas som en engångsersättning på grundval av de husdjur som sänds till slakt på det sätt som stadgas genom förordning.

##### 18 §

Avträdelsestödet grundbelopp är lika stort som den invalidpension som enligt lagen om pension för lantbruksföretagare skulle ha beviljats lantbruksföretagaren, om han när avträdelsen skedde hade haft rätt till full invalidpension.

Då grundbeloppets storlek fastställs beaktas inte sådan rätt till pension som grundar sig på lantbruksföretagarens arbets- eller tjänsteförhållande eller på annan företagungsverksamhet än

den som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare och vid fastställandet tillämpas inte heller 8 i § 3 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare.

På grundbeloppet tillämpas 7 c, 8 och 8 a §§ lagen om pension för arbetstagare (395/61). Grundbeloppet justeras enligt de allmänna förändringarna i löne- och prisnivån så som 9 § lagen om pension för arbetstagare stadgar.

##### 19 §

Avträdelsestödet kompletteringsdel är lika stor som det sammanräknade belopp av folkpensionens basdel och tilläggsdel som skulle ha beviljats avträdaren om han då avträdelsestödet började hade haft rätt till i form av invaliditetspension beviljad folkpension. Då bas- och tilläggsdelen beräknas tillämpas dock inte 25 b och 28 §§ folkpensionslagen. Då tilläggsdelen fastställs tillämpas 26 § 5 mom. folkpensionslagen sådant detta lagrum lydte den tidpunkt lagen om ändring av folkpensionslagen (547/93) trädde i kraft. Efter det avträdelsestöd har beviljats justeras kompletteringsdelens belopp endast på grund av sådana ändringar i familjeförhållandena som avses i 32 a § 3 mom. i nämnda lag.

Kompletteringsdelen justeras enligt de allmänna förändringarna i levnadskostnaderna på det sätt som stadgas i lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56).

#### *Ansökan om avträdelsestöd*

##### 20 §

När avträdelsestöd söks skall till pensionsanstalten lämnas överlåtelsehandlingen, arrendekontraktet eller en styrkt kopia därav eller i 12 § avsedd förbindelse om nedläggning av lantbruksproduktion och överlåtelsebegränsning för åker.

Om sökande av avträdelsestöd stadgas i övrigt närmare genom förordning.

##### 21 §

Avträdelsestöd kan också sökas villkorligt. Sökanden skall härvid tillställa pensionsanstalten ett utkast till överlåtelsehandling eller arrendekontrakt som parterna undertecknat eller avträdarens förhandsförbindelse som motsvarar de förbindelser som avses i 12 §.

Ett villkorligt beslut enligt 1 mom. förfaller, om slutlig överlåtelsehandling, slutligt arrende-

kontrakt eller kopia därav eller slutliga förbindelser som motsvarar förhandsförbindelserna inte har tillställts pensionsanstalten inom sex månader från den tidpunkt då det villkorliga beslutet gavs.

När en ansökan avgörs med stöd av denna paragraf, anses vid bedömningen av det villkor som avses i 4 § såsom avträdelsetidpunkt den tidpunkt då ansökan om avträdelsestöd gjordes. För fastställandet av avträdelsestödet storlek betraktas som stödets begynnelsestidpunkt ingången av den kalendermånad under vilken det villkorliga beslutet ges.

### *Betalning av avträdelsestöd*

#### 22 §

Avträdelsestöd betalas från den sista avträdelsetidpunkten som avses i 15 §, dock inte förrän

- 1) avträddaren fyllt 55 år,
- 2) avträddaren upphört att bedriva lantbruk kommersiellt och skogsbruk på det sätt som avses i 7 §,
- 3) betalningen av invalidpension har upphört i fall, där avträddaren haft rätt till för viss tid beviljad invalidpension då avträdelsen skedde,
- 4) i fall som avses i 9—11 §§, besittningen av åkermarken på den lägenhet, som är föremål för avträdelsen, och i fall som avses i 9 § också besittningen av ekonomibyggnaderna övergått till förvärvaren, och
- 5) i fall som avses i 9—11 §§, förvärvaren har börjat uppfylla villkoren i sin förbindelse enligt 9 § 1 mom. 3 och 4 punkten, 10 § 1 mom. 3 och 4 punkten eller 11 §.

Avträdelsestöd betalas inte för längre tid än ett år före ansökan om stöd och inte heller för en kalendermånad som inte är hel.

#### 23 §

Om en mottagare av avträdelsestöd beviljas full invalidpension, individuell förtidspension, arbetslöshetspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen eller enligt lagar, stadganden eller föreskrifter som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, indras avträdelsestödet kompletteringsdel. Upphör ovan angiven pension som beviljats en mottagare av avträdelsestöd, inleds betalningen av kompletteringsdelen på nytt från ingången av

den månad som följer på pensionens upphörande.

#### 24 §

För den tid för vilken grundbelopp betalas har dess mottagare inte rätt till pension på grundval av företagarkerksamhet som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Erhållandet av avträdelsestöd hindrar inte att pensionsrätt uppkommer på grund av ett arbets- eller tjänsteförhållande eller annan företagarkerksamhet än sådan som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare.

#### 25 §

Avträdelsestöd betalas inte för en kalendermånad under vilken dess mottagare förvärvsarbetar och utöver den stabiliserade förvärvsinkomsten vid tiden för överlåtelsen per månad förtjänar minst två gånger det i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare nämnda beloppet. Som den stabiliserade förvärvsinkomsten anses medelvärdet av mottagarens av avträdelsestöd i statsbeskattningen skattepliktiga förvärvsinkomst av annat än gårdsbruk, justerad med index enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare, för de fem senaste kalenderåren före avträdelsen.

Betalningen av avträdelsestöd kan likaså avbrytas, om det huvudsakliga ansvaret för bedrivandet av lantbruk med beaktande av mottagarens av avträdelsestöd arbetsinsats och förhållandena på den överlåtna gårdsbruksheten skall anses ha återgått till mottagaren av avträdelsestöd annat än tillfälligt.

Vad beträffar indragning och återkrav av avträdelsestöd i fall som avses i denna paragraf gäller vad som stadgas i 4 c § 6 mom. lagen om pension för arbetstagare. Avträdelsestödet kan också återkrävas genom att det kvittas mot framtida rater av stöd enligt denna lag eller av invalid- eller ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare.

Om förfarandet då avträdelsestöd, vars betalning varit avbruten, börjar betalas på nytt stadgas närmare genom förordning.

#### 26 §

När mottagaren av avträdelsestöd fyller 65 år upphör avträdelsestödet.

Avträdelsestödet grundbelopp ändras till en lika stor ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare räknat från den tidpunkt som avses i 1 mom.



## 27 §

Avträdelsetstödet upphör när mottagaren av avträdelsetstöd avlider.

När storleken av familjepensionen efter en mottagare av avträdelsetstöd fastställs, anses att förmånslåtarens vid sin död haft rätt att på grundval av sin i lagen om pension för lantbruksföretagare angivna företagarkerksamhet erhålla full invalidpension vilken är lika stor som grundbeloppet enligt 18 §.

Förvärvarens och avträdares infriande av förpliktelserna

## 28 §

Förvärvaren har rätt att avbryta infriandet av sin i 9 § 1 mom. 3 och 4 punkten eller 10 § 1 mom. 3 och 4 punkten angivna förbindelse på grund av fullgörande av värnplikt, yrkesstudier i gårdsbruksekonomi eller yrkesstudier som stöder gårdsbruksekonomin eller av annat godtagbart skäl. Varar ett sådant hinder längre än ett år, skall pensionsanstalten förlänga förbindelsetiden med motsvarande tid, om inte förvärvaren visar att han själv, hans make eller en annan förvärvare uppfyller förpliktelserna i förbindelsen.

## 29 §

Om en i 9—11 §§ eller 12 § 2 punkten avsedd förvärvare inte infriar sin förbindelse och detta inte beror på ett i 28 § nämnt godtagbart skäl, skall pensionsanstalten ålägga honom att ersätta pensionsanstalten för avträdelsetstödet kapitalvärde, vilket fastställs så som social- och hälsovårdsministeriet bestämmer.

Om försummelsen av förbindelsen måste anses vara ringa eller om vägande skälighets-synpunkter annars talar för det, kan pensionsanstalten dock besluta att helt eller delvis avstå från att driva in avträdelsetstödet kapitalvärde hos förvärvaren.

På kapitalvärdet skall betalas en årlig ränta om tio procent räknat från pensionsanstaltens beslut.

Förvärvaren är skyldig att omedelbart meddela pensionanstalten om han avbryter infriandet av i denna lag avsedd förbindelse.

## 30 §

Avträdelsetstödet indras om avträdares börjar bedriva lantbruk eller skogsbruk för egen eller gemensam räkning eller inte iakttar sin i

12 § avsedda förbindelse om nedläggning av lantbruksproduktion och överlåtelsebegränsning för åker.

Om avträdares i 1 mom. avsedda verksamhet eller försummelse av förbindelsen skall betraktas som ringa eller om det funnits andra särskilda skäl för verksamheten eller försummelsen, kan avträdelsetstödet indras för en viss tid eller beslut fattas om att avträdelsetstödet betalas till samma belopp som tidigare. Kompletteringsdelen kan även indras delvis.

Indragningen kan verkställas räknat från den tidpunkt då verksamhet som avses i 1 mom. inleddes eller försummelse skedde.

Avträdares är skyldig att omedelbart meddela pensionsanstalten om han inleder i 1 mom. avsedd verksamhet eller eljest avbryter infriandet av i denna lag avsedd förbindelse som han givit.

*Återkrav av avträdelsetstöd*

## 31 §

I andra fall än de som avses i 25 § skall avträdelsetstöd enligt denna lag som betalats utan grund återkrävas på sätt som anges i denna paragraf. Man kan avstå helt eller delvis från att återkräva det stöd som betalats utan grund, om detta anses skäligt och om betalningen av stödet inte kan anses bero på svikligt förfarande från mottagarens eller dennes företrädares sida eller om det belopp som skall återkrävas är litet.

Avträdelsetstöd som betalats utan grund får även återkrävas genom att det kvittas mot sådana rater av avträdelsetstödet som skall betalas i framtiden. Av den avträdelsetstödsrat som skall betalas vid varje tidpunkt får dock inte utan mottagarens samtycke dras av mera än en sjättedel av den del av avträdelsetstödsraten som återstår efter att av denna innehållits förskott med stöd av lagen om förskottsuppbörd (418/59) eller källskatt med stöd av lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet (627/78). Med samma inskränkningar kan det avträdelsetstöd som betalats utan grund återkrävas genom att det kvittas mot sådana rater av invalid- eller ålderspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare som skall betalas i framtiden.

*Förhandsbeslut*

## 32 §

En förvärvare har rätt att av pensionsanstalten få ett bindande förhandsbeslut om huruvida ett av honom tilltänkt förfarande skall anses som ett i 28 § nämnt avbrytande av infriande av förbindelse eller som en i 29 § nämnd åtgärd och vilka följder förfarandet enligt de nämnda stadgandena medför.

## 33 §

En mottagare av avträdelsestöd har rätt att av pensionsanstalten få ett bindande förhandsbeslut om huruvida en av honom planerad åtgärd medför att avträdelsestödet avbryts enligt 25 § eller dras in enligt 30 §.

*Verkställigheten av lagen*

## 34 §

För verkställigheten av denna lag svarar kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter, landsbygdsnäringsdistrikten, jord- och skogsbruksministeriet och pensionsanstalten.

Genom förordning stadgas hur de uppgifter som enligt denna lag ankommer på landsbygdsnäringsdistrikten skall skötas i landskapet Åland.

## 35 §

Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet skall till pensionsanstalten avge sitt utlåtande om huruvida villkoren för avträdelsestöd uppfylls.

Anser pensionsanstalten att kommunens landsbygdsnäringsmyndighets utlåtande klart lämnar rum för tolkning kan pensionsanstalten dessutom begära landsbygdsnäringsdistriktets utlåtande i ärendet.

Pensionsanstalten avgör ansökan om avträdelsestöd efter att ha erhållit kommunens landsbygdsnäringsmyndighets eller, i fall som avses i 2 mom., landsbygdsnäringsdistriktets utlåtande.

## 36 §

Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet, landsbygdsnäringsdistriktet och jord- och skogsbruksministeriet skall vid sidan av pensionsanstalten övervaka att mottagaren av avträdelsestöd inte bedriver lantbruk för egen eller gemensam räkning och att såväl avträderen

som förvärvaren iakttar förbindelserna i denna lag.

För övervakningen har de i 1 mom. avsedda myndigheterna rätt att bekanta sig med den lägenhet som är föremål för avträdelser och rätt att få utredning av avträderen och förvärvaren om hur villkoren i denna lag uppfyllts.

*Sökande av ändring*

## 37 §

I beslut som pensionsanstalten har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas hos den i 20 § lagen om pension för arbetstagare angivna pensionsnämnden på det sätt som stadgas i lagen om pension för arbetstagare. De ledamöter i pensionsnämnden som förordnats av social- och hälsovårdsministeriet med stöd av 18 § 1 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare företräder dem som försäkrats enligt lagen om pension för lantbruksföretagare även vid tillämpningen av denna lag.

Ändring i pensionsnämndens beslut med stöd av denna lag samt undanröjande av pensionsanstaltens och pensionsnämndens beslut får sökas hos försäkringsdomstolen enligt vad som stadgas i lagen om pension för arbetstagare. Vid behandlingen av ärenden på vilka denna lag skall tillämpas tjänstgör i försäkringsdomstolen såsom i lagen om denna domstol nämnda lekmannaledamöter de företrädare som statsrådet med stöd av 18 § 2 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare har förordnat.

I ett utlåtande som kommunens landsbygdsnäringsmyndighet eller landsbygdsnäringsdistrikt har givit med stöd av denna lag får ändring inte sökas genom besvär.

*Särskilda stadganden*

## 38 §

De kostnader för avträdelsestöd jämte förvaltningskostnader som verkställigheten av denna lag åsamkar betalas av statens medel.

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer på framställning av pensionsanstalten grunderna för beräkandet av de i 1 mom. avsedda förvaltningskostnaderna.

Staten skall i enlighet med vad som närmare stadgas genom förordning varje år månatligen

i förskott betala ett belopp som motsvarar vad staten enligt 1 mom. uppskattas vara skyldig att betala.

### 39 §

Den som i en handling, som skall ges på grundval av denna lag eller dokument som givits med stöd av den, uppsåtligen givit felaktiga eller vilseledande uppgifter, eller som genom att ge felaktiga uppgifter eller genom att dölja de verkliga förhållandena åstadkommit att avträdelsestöd betalats utan grund eller att man delvis eller helt avstått från att återkräva avträdelsestödet kapitalvärde, skall för brott mot stadgandena i lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare dömas till böter, såvida strängare straff för gärningen inte är stadgat i annan lag.

### 40 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller för avträdelsestödet i tillämpliga delar dessutom 8 g §, 9 och 9 a §§, 12 § 1 mom. 5 punkten, 16 §, 17 § 2 och 3 mom., 17 a §, 18 § 2 och 3 mom., 19 a §, 19 b § 1 och 2 mom. samt 19 d, 19 e och 20—21 a §§ lagen om pension för arbetstagare och 16—18 §§ samt 19 § 5 och 6 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare.

Om inte annat stadgas i denna lag tillämpas bestämmelserna i lagen om strukturpolitiska åtgärder för jord- och skogsbruket ( / ) i tillämpliga delar på övervakning och återkrav av avträdelsestöd samt på skötandet av penningrörelsen.

Pensionsanstalten har rätt att av pensions-

skyddscentralen avgiftsfritt få uppgifter som inverkar på avgörandet av ärenden som behandlas med stöd av denna lag.

Vid tillämpningen av 100 § och 101 § inkomstskattelagen (1535/92) betraktas i denna lag avsett avträdelsestöds grundbelopp och kompletteringsdel som sådan pensionsinkomst som berättigar till pensionsinkomstavgift.

### 41 §

Lantbruksföretagare har inte rätt till avträdelsestöd enligt denna lag, om han eller någon annan person på grundval av samma överlåtelse har blivit beviljad generationsväxlingspension med stöd av lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/90) eller avträdelseersättning med stöd av lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/92).

### 42 §

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

## *Lagens ikraftträdande*

### 43 §

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

## 2.

**Lag****om ändring av 16 § lagen om pension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut

*ändras* 16 § 1 mom. 4 punkten lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare (467/69), sådant detta lagrum lyder i lag av den 18 december 1992 (1331/92), samt *fogas* till 16 § 1 mom., sådant det lyder i nämnda lag av den 18 december 1992, en ny 5 punkt, varvid den nuvarande 5 punkten blir punkt 6, som följer:

## 16 §

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har till uppgift att sköta:

4) avträdelseersättningarna enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/92),

5) avträdelsestöden enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare ( / ), samt

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

## 3.

**Lag****om ändring av 8 § lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut

*ändras* 8 § 4 mom. 10 punkten lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/61), sådant detta lagrum lyder i lag av den 18 december 1992 (1332/92), som följer:

## 8 §

De grundpensioner som skall beaktas vid samordningen är följande på arbets- och tjänsteförhållanden samt företagarkerksamhet grundade ålders- och invalidpensioner:

10) pension enligt minimivillkoren i lagen om pension för lantbruksföretagare, grundbeloppet av pension enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/90),

grundbeloppet av avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare ( / ) samt grundbeloppet av avträdelseersättning enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/92) som skall jämföras med grundpensioner vid samordningen;

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

4.

**L a g****om ändring av 26 § folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 26 § 1 mom. 5 punkten folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/56), sådant detta lagrum lyder i lagen av den 18 december 1992 (1333/92), som följer:

**26 §**

Vid fastställande av tilläggsdel beaktas till den försäkrade varaktigt utgående

5) grundbelopp av generationsväxlingspension som beviljats enligt 6 a § lagen om pension för lantbruksföretagare eller enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/90), grundbelopp av avträdelseersättning som beviljats enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/92) samt grundbelopp av avträdelsestöd som beviljats enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare ( / ), likväl så att från

tilläggsdelens fulla belopp avdras 50 procent av det belopp varmed summan av de i 1—5 punkten nämnda förmånerna överstiger 1 460 mark om året.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Det markbelopp om vilket stadgas i denna lag motsvarar det poängtal för det officiella levnadskostnadsindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i mars 1981 har beräknats.

5.

**L a g****om ändring av 5 och 45 §§ lagen om utkomstskydd för arbetslösa**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 5 § 1 mom. 9 punkten och 45 § 1 och 2 mom. lagen den 24 augusti 1984 om utkomstskydd för arbetslösa (602/84), dessa lagrum sådana de lyder i lagen av den 18 december 1992 (1334/92), som följer:

**5 §**

Begränsningar i rätten till arbetslöshetsdagpenning

Berättigad till arbetslöshetsdagpenning är inte en person

9) för den tid som han åtnjuter generationsväxlingspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (467/69) eller lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/90), avträdelseersättning enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/92) eller avträdelsestöd enligt

lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare ( / ).

**45 §**

*Indrivning av arbetslöshetsdagpenning i vissa fall samt utmätning av dagpenning*

Har någon erhållit arbetslöshetsdagpenning för samma tid för vilken honom retroaktivt beviljas folkpension eller pension på basis av arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarkerksamhet, generationsväxlings- eller avträdel-

sepension, avträdelseersättning, avträdelsestöd eller förtidspension för frontveteraner, får arbetslöshetskassan eller socialförsäkringskommissionen från den pension, avträdelseersättning eller det avträdelsestöd som skall betalas retroaktivt indriva det dagpenningensbelopp som för nämnda tid betalats utan grund.

Arbetslöshetskassan eller socialförsäkringskommissionen skall minst två veckor innan

pensionen, avträdelseersättningen eller avträdelsestödet utbetalas meddela pensionsanstalten att pensionen, avträdelseersättningen eller avträdelsestödet i enlighet med 1 mom. skall betalas till kassan eller kommissionen.

— — — — —  
Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Helsingfors den 6 september 1994

**Republikens President**

**MARTTI AHTISAARI**

Jord- och skogsbruksminister *Mikko Pesälä*

2.

**L a g****om ändring av 16 § lagen om pension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 16 § 1 mom. 4 punkten lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare (467/69), sådant detta lagrum lyder i lag av den 18 december 1992 (1331/92), samt

fogas till 16 § 1 mom., sådant det lyder i nämnda lag av den 18 december 1992, en ny 5 punkt, varvid den nuvarande 5 punkten blir punkt 6, som följer:

*Gällande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

16 §

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har  
till uppgift att sköta:

4) avträdelseersättningarna enligt lagen om  
avträdelseersättning för lantbruksföretagare  
(1330/92) samt

4) avträdelseersättningarna enligt lagen om  
avträdelseersättning för lantbruksföretagare  
(1330/92),

5) avträdelsestöden enligt lagen om avträdel-  
sestöd för lantbruksföretagare ( / ), samt

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som  
bestäms genom förordning.



## 3.

**L a g****om ändring av 8 § lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 8 § 4 mom. 10 punkten lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/61), sådant detta lagrum lyder i lag av den 18 december 1992 (1332/92), som följer:

*Gällande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

## 8 §

De grundpensioner som skall beaktas vid samordningen är följande på arbets- och tjänsteförhållanden samt företagarkerksamhet grundade ålders- och invalidpensioner:

10) pension enligt minimivillkoren i lagen om pension för lantbruksföretagare, grundbeloppet av pension enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/90) samt grundbeloppet av avträdelseersättning enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/92) som skall jämföras med grundpensioner vid samordningen;

10) pension enligt minimivillkoren i lagen om pension för lantbruksföretagare, grundbeloppet av pension enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/90), grundbeloppet av avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare ( / ) samt grundbeloppet av avträdelseersättning enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/92) som skall jämföras med grundpensioner vid samordningen;

*Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.*

4.

**Lag****om ändring av 26 § folkpensionslagen**

i enlighet med riksdagens beslut

ändras 26 § 1 mom. 5 punkten folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/56), sådant detta lagrum lyder i lagen av den 18 december 1992 (1333/92), som följer:

*Gällande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

**26 §**

Vid fastställande av tilläggsdel beaktas till  
den försäkrade varaktigt utgående

5) grundbelopp av generationsväxlingspension som beviljats enligt 6 a § lagen om pension för lantbruksföretagare eller enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/90) samt grundbelopp av avträdelseersättning som beviljats enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/92), likväl så att från tilläggsdelens fulla belopp avdras 50 procent av det belopp varmed summan av de i 1—5 punkten nämnda förmånerna överstiger 1 460 mark om året.

5) grundbelopp av generationsväxlingspension som beviljats enligt 6 a § lagen om pension för lantbruksföretagare eller enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/90), grundbelopp av avträdelseersättning som beviljats enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/92) samt grundbelopp av avträdelsestöd som beviljats enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare ( / ), likväl så att från tilläggsdelens fulla belopp avdras 50 procent av det belopp varmed summan av de i 1—5 punkten nämnda förmånerna överstiger 1 460 mark om året.

*Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.*

*Det markbelopp om vilket stadgas i denna lag motsvarar det poängtal för det officiella levnads-kostnadsindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i mars 1981 har beräknats.*

## 5.

## Lag

## om ändring av 5 och 45 §§ lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 5 § 1 mom. 9 punkten och 45 § 1 och 2 mom. lagen den 24 augusti 1984 om utkomstskydd för arbetslösa (602/84), dessa lagrum sådana de lyder i lagen av den 18 december 1992 (1334/92), som följer:

## Gällande lydelse

## Föreslagen lydelse

## 5 §

*Begränsningar i rätten till arbetslöshetsdagpenning*

Berättigad till arbetslöshetsdagpenning är inte en person

9) för den tid som han åtnjuter generationsväxlingspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (467/69) eller lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/90) eller avträdelseersättning enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/92).

9) för den tid som han åtnjuter generationsväxlingspension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (467/69) eller lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/90), avträdelseersättning enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/92) eller avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare ( / ).

## 45 §

*Indrivning av arbetslöshetsdagpenning i vissa fall samt utmätning av dagpenning*

Har någon erhållit arbetslöshetsdagpenning för samma tid för vilken honom retroaktivt beviljas folkpension eller pension på basis av arbets- eller tjänsteförhållande eller företagareverksamhet, generationsväxlings- eller avträdelsepension, avträdelseersättning eller förtidspension för frontveteraner, får arbetslöshetskassan eller socialförsäkringskommissionen från den pension eller avträdelseersättning som skall betalas retroaktivt indriva det dagpenningsbelopp som för nämnda tid betalats utan grund.

Arbetslöshetskassan eller socialförsäkringskommissionen skall minst två veckor innan pensionen eller avträdelseersättningen utbetalas meddela pensionsanstalten att pensionen eller

## 45 §

*Indrivning av arbetslöshetsdagpenning i vissa fall samt utmätning av dagpenning*

Har någon erhållit arbetslöshetsdagpenning för samma tid för vilken honom retroaktivt beviljas folkpension eller pension på basis av arbets- eller tjänsteförhållande eller företagareverksamhet, generationsväxlings- eller avträdelsepension, avträdelseersättning, avträdelsestöd eller förtidspension för frontveteraner, får arbetslöshetskassan eller socialförsäkringskommissionen från den pension, avträdelseersättning eller det avträdelsestöd som skall betalas retroaktivt indriva det dagpenningsbelopp som för nämnda tid betalats utan grund.

Arbetslöshetskassan eller socialförsäkringskommissionen skall minst två veckor innan pensionen, avträdelseersättningen eller avträdel-

*Gällande lydelse*

av-trädelseersättningen enligt 1 mom. skall betalas till kassan eller kommissionen.

-----

*Föreslagen lydelse*

*sestödet* utbetalas meddela pensionsanstalten att pensionen, avträdelseersättningen *eller avträdelsestödet* i enlighet med 1 mom. skall betalas till kassan eller kommissionen.

-----

*Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.*

-----

